

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Koliko predvolilnih obljub so izpolnili klerikalni voditelji

Splošno nezadovoljstvo nad politiko kleroradikalne vlade — SLS dosledno proti koristim ljudstva — Neizpolnjene obljube SLS — Na delo za zmago poštenosti!

V živem spominu je še vsem, kako je obljubovala lani pred volitvami v Narodno skupščino naša klerikalna stranka, kaj bo storila za našega kmeta in, seveda, tudi za vse druge stanovce. Ko je dr. Korošec sklenil znani blejski sporazum v Veljo Vukičevićem ter stopil pozneje v njegovo vlado, so pisali klerikalni listi, da bodo v bodoče brnili interese slovenskega kmeta in vse Slovenije ne le slovenski klerikalni poslanci, ampak tudi 112 radikalnih poslancev in da bo imela SLS na svoji strani v Narodni skupščini na ta način kar nad 130 poslancev. Velike so bile obljube voditeljev SLS, malo pa so storili za izboljšanje gospodarskega položaja našega kmetijskega stanu.

Naš kmet je predvsem pričakoval, da se bodo zmanjšala neznosna davčna bremena, toda danes moramo reči, da ga pri nas pač ni človeka, ki bi mogel reči, da plačuje manj davkov, odkar so na vladi naši klerikalci. In koliko so vpili klerikalni listi o preobremenitvi naših davkoplačevalcev, ko so bili v opoziciji! Zgodilo se je celo nasprotno, splošni gospodarski položaj se je znatno poslabšal pod klero-radikalno vlado in danes ga skoro ni stanu, ki bi bil količikaj zadovoljen z obstoječimi razmerami. Klero-radikalna vlada je pritirala državnim voz tako daleč, da je izzvala velik odpor celo med radikal-skimi poslanci samimi, torej med onimi ljudmi, ki so doslej uživali vse dobrote, kakršne more nuditi stalno sodelovanje v vladi.

Upirati se je pričel celo srbski kmet, ki je z davki manj obremenjen kakor naš, in to je dalo povod treznejšim radikalom, da so se pričeli bati za svoje mandate, ki jih morejo izgubiti pri prihodnjih volitvah, a to bi se nadaljevala brezplodnost dela sedanje vlade. Srbski kmetje so se pričeli zbirati na izvenstrankarskih zborovanjih, na katerih izjavljajo, da nočejo ničesar več slišati o sedanjih vladnih strankah, ki nočejo in ne znajo ničesar storiti za izboljšanje gospodarskega položaja kmetijskega stanu, kar daje precej misliti.

Glavni odbor radikalne stranke je izročil te dni radikalskemu poslanskemu klubu spomenico, ki predstavlja strahovito obtožbo dela Vukičevićeve vlade, kateri očita vsakovrstna nasilja, popolno nesposobnost, sabotiranje dela v Narodni skupščini ter zanemarjanje najenostavnejših dolžnosti. Radikalna stranka se nahaja pred razsulo prav zaradi tega, ker je Vukičevićeve vlada pokazala popolno nesposobnost in ker je s svojim brezdeljem zbudila nezadovoljstvo v najširših plasteh volilcev.

Predsednik vlade Veljo Vukičević se more zanesti samo še na naše klerikalce, ki so po

svoječasnih izjavah dr. Korošca samega sklenili z njim zvezo na življenje in smrt in ki jim je več za ministrske stolčke kakor pa za koristi ljudstva in ustvaritev take vlade, v kateri bi ne prišle do izraza samo želje raznih beograjskih bankirjev in spekulantov, ampak tudi potrebe širokih slojev našega naroda. Klerikalci glasujejo v Narodni skupščini zvesto ob strani Vukičevićevega pristašev za vsak vladni predlog, čeprav je v škodo našemu ljudstvu in proti vsakemu predlogu opozicije, ki ima za namen izboljšanje obstoječih razmer. Ali bo taka politika še dolgo prinašala sadove njihovim voditeljem, je seveda drugo vprašanje.

KDK vztraja neomajno v boju za enakopravnost vseh državljanov in mnogoštevilna manifestacijska zborovanja, ki jih prireja vsako nedeljo po najrazličnejših krajih naše države, pričajo, da njena moč stalno narašča. Ljudje spoznavajo, da je bila v svojem delu vedno dosledna in da se je pošteno borila za pravice ljudstva, ki jih je na drugi strani dosledno teptal kleroradikalni režim. Že se kažejo v dalji obrisi močne splošne kmetijske fronte, v kateri bo stal poleg slovenskega in hrvatskega kmeta ramo ob rami tudi srbijski kmet, ki se je prav tako naveličal biča beograjskih porodic iz Vukičevićeve bližine. Naš kmeti so stan preživlja hude čase, toda upanje imamo, da bo v doglednem času prišla do veljave tista politična poštenost, ki zahteva od poslancev in pravih voditeljev, da dane obljube tudi izpolnijo. Prišel bo čas obračuna s sedanjim režimom in njegovimi slovenskimi klerikalnimi podporniki mogoče prav zaradi tega tem prej, ker so se pričeli upirati tudi srbijski volilci.

Naš kmet pada čim dalje bolj v dolgove, po vaseh poje čim dalje glasneje boben in čim dalje obstoja klero-radikalna vlada, tem slabše je. Vlada menda misli, da bo naraščajoče nezadovoljstvo zatrla s policijo. Kakor takrat, ko je bil katoliški duhovnik dr. Korošec prometni minister, se tudi sedaj, ko je notranji minister, preliva kri v mestih, v Beogradu, Zagrebu in drugod. Po naročilu od

zgoraj nastopa policija z vso strogostjo proti vsem onim, ki protestirajo in demonstrirajo proti vladni nameri, uveljaviti tako zvane nettunske konvencije z Italijo, ki bi nam prinesle ogromno škodo v gospodarskem oziru, zlasti pa odprle na široko vrata priseljivanju brezposelnega italijanskega delavstva v našo državo, s čimer bi se še povečala brezposelnost našega mestnega prebivalstva ter tako tudi beda našega ljudstva.

Vsa umetnost sedanje vlade je v tem, da pošilja na ulice orožnike in vojaštvo, toda pogovor pravi, da je na bajonetih težko sedeti. Vsekakor je gotovo, da se z bajoneti ljudsko nezadovoljstvo nad vladnim delom ne odstranjuje. Treba je zadostiti ljudskim potrebam in željam, vpoštevati upravičene pritožbe širokih množic, poskrbeti za možnost zaslužka siromašnim ljudem, pa bo več reda, miru in zadovoljnosti v naši državi.

SLS, ki podpira sedanjo nesposobno vlado, si je naprtila veliko odgovornost, ki je tem večja, v kolikor večji meri so ostale neizpolnjene njene predvolilne obljube. Izpolnjenih pa je bilo zelo malo, toliko kakor nič. Ta odgovornost je tem večja, ker je bila SLS ponovno dana prilika, da se pridruži Kmet-sko-demokratski koaliciji v boju za enakopravnost vseh državljanov Jugoslavije in zadostitev njihovim upravičenim zahtevam gospodarskega in socialno-političnega značaja. Te odgovornosti se SLS ne bo znebila, ker ne more z ničemer dokazati, da je skrbela za potrebe našega ljudstva in da je izkoristila moč, ki ji jo nudi zveza z radikali, resnično v njegovo korist. Saj si lahko vsakdo, kakor že rečeno, sam odgovori na vprašanje, v koliko se mu godi bolje, odkar je na vladi SLS.

Razmere, v katerih živimo, so usodnega pomena za naše ljudstvo in vso državo. Kdor hoče dobro našemu narodu in državi, kdor hoče, da pridemo do trajnega reda in poštenega ter pametnega gospodarstva, bo storil vse, da se pokličejo pravočasno na odgovor, ki so zakrivali žalostne razmere, v katerih živimo. Ta se bo pridružil Kmet-sko-demokratski koaliciji ter bo odpiral oči onim zasleplencem, ki še kaj verjamejo v klerikalne obljube. Treba je, da se vsi pošteni elementi združijo v Kmet-sko-demokratski koaliciji in da vsakdo po svojih močeh pripomore k čim prejšnjemu padcu sedanjega pogubonosnega klero-radikalnega režima in k popolni zmagi poštenega dela za ljudstvo!

Nemškim rentnikom in upokojemcem v vednost

Podpisana krajevna organizacija je na prošnjo mnogoštevilnih predvojnih rentnikov in upoko-jencev iz Nemčije med drugim poslala 30. aprila t. l. na zunanje ministrstvo v Beogradu v svrhu informacij naslednji dopis: Podpisana krajevna organizacija se obrača na p. n. naslov z vljudno prošnjo, da bi se upoštevali spodaj navedeni podatki, ki se istotako zahtevajo od delavskih zbor-nic, pri sklepanju socialno-političnih konvencij med našo državo in Nemčijo.

Pri naši organizaciji se je zglasilo mnogo rent-nikov iz Nemčije, ki so prejeli rente do razsula bivše Avstro-Ogrske na ozemlju, ki pripada se-daj naši kraljevini, katerim se je izplačevanje rent in pokojnin po preobratu ustavilo. Vsi se naha-jajo, sedaj dela nezmožni, po večini brez premo-ženja, v največji bedi. Nadalje je mnogo rudarjev, ki so plačevali v pokojninske blagajne v Nemčiji določene prispevke. Ob izbruhu svetovne vojne so morali k vojakom, po preobratu so jim pa

nemška oblastva zabranila dostop v Nemčijo. Po večini so sedaj zaposleni v tukajšnjih rudnikih in se obračajo brez uspeha na vse strani, da bi se njihovi rezervni deleži prenesli iz Nemčije k tukajšnjim bratovskim skladnicam, kjer so sedaj zaposleni.

Nujno potrebno je, da bi se rentnikom izplačevale rente in zaostali obroki, onim pa, ki so sposobni za delo in ki so zaposleni, bi se naj prenesel rezervni delež k onim bratovskim skladnicam, kjer so zaposleni, dela nezmogljivim bi se pa naj izplačevale pokojnine. V nadi, da se bodo upoštevali upravičeni predlogi, beležimo z odlični spoštovanjem krajevna organizacija SDS Sv. Krištof.

Dne 19. maja t. l. je prejela krajevna organizacija od zunanjega ministrstva v odgovor naslednji dopis: «V odgovoru na tamošnje pismo od 30. aprila 1928 g. po pitanju socijalnih konvencij sa Nemačkom, Ministarstvu Inostranih Dela čast je izvesti naslov, da je to pitanje između obeju zainteresovanih vlada već pokrenuto in da će se uskoro pristupiti pregovorima, za koje postoji izgled da će se okončati u potpunom interesu naših sunarodnika. Po naredbi ministra zunanjih del, šef direkcije za pritožbe dr. L. Bakotić (podpis).»

Iz navedenega je razvidno, da se bo po desetletni dobi in po vsestranskih tozadevnih intervencijah, katere je z vso vnemo izvrševala SDS, odpravila krivica, katero so trpeli prizadeti rentniki in upokojenici po malobrižnosti onih, ki so bili prvi poklicani, da bi izposlovali izpolnitev upravičenih zahtev navedenih rentnikov, upokojenecv in onih, ki imajo svoje rezervne deleže še naložene v nemških bratovskih skladnicah.

Poslanski kandidati Slovenske ljudske stranke so pred volitvami obetali po shodih, da bodo zadevo rešili, a se dr. Gosar za časa svojega socijalnopolitičnega ministrovanja ni spomnil na svoje obljube niti takrat, ko se je sklepala trgovinska pogodba med našo državo in Nemčijo. To je ponovni dokaz, da ima SLS svoje obljube samo na jeziku in pozna svoje volilce samo pred volitvami.

K. o. SDS Sv. Krištof.

Politični pregled

V minulem tednu je bila vsa pozornost politične javnosti usmerjena na vprašanje

nettunskih konvencij. Vlada je namreč sklenila, da predlaga Narodni skupščini

ratifikacijo nettunskih konvencij

to je, da jih Narodna skupščina končno veljavno odobri. Nettunske konvencije, ki so bile sklenjene že leta 1920., dopuščajo Italiji, da gospodarsko, politično in kulturno zagospodari v Dalmaciji in v našem Primorju, kjer ima že sedaj po malomarnosti naše vlade mnogo prevelik vpliv. Zato je vladal v naši javnosti že od vsega začetka proti tem konvencijam najodločnejši odpor in se je z ratifikacijo vedno odlagalo. Sklep vlade, da sedaj povsem nepričakovano predloži konvencije Narodni skupščini, je zato izzval ne samo presenečenje, temveč tudi

povsod nepopisno ogorčenje.

zlasti še, ker se zatrjuje, da je vlada sklenila to na pritisk Italije, in bi pomenila ratifikacija pod takimi okoliščinami pravo kapitulacijo pred Mussolinijem.

Zato je povsem razumljivo, da se je polastilo prebivalstva po vsej državi, zlasti pa v Sloveniji, Dalmaciji in na Hrvaškem, ki bi bile najhujše prizadete, silno razburjenje. Med binkoštnimi prazniki so se vršili po vsej državi

veliki protestni shodi,

katerim so sledile protitalijanske demonstracije. Ogorčenje je tem hujše, ker so fašisti istočasno prirejali ob meji shode, na katerih so zasramovali našo državo in naš narod, v Zadru pa so

fašisti celo dejansko napadli našega konzula

in zažgali dve jugoslovenski zastavi. Vladi je bil, seveda, protest celokupne javnosti silno neprijeten in je zato

notranji minister dr. Korošec zabranil vse protestne shode, zborovanja in manifestacije,

kakor da gre pri tem za kakšno protidržavno akcijo, ne pa za obrambo nacionalnih interesov, ki bi jih morala vlada le podpirati. V Beogradu, kjer je dijaška mladina na binkoštni ponedeljek priredila manifestacijsko zbor-

ovanje, je po nalogu notranjega ministra dr. Korošca

policija nastopila z golimi sabljami in bajoneti, napadla celo tamošnji Dijaški dom, ki ga je dijakom podaril sam kralj, ter ranila 25 dijakov, med temi pet smrtno nevarno. Vsa javnost enodušno obsoja tako brutalno postopanje proti ljudem, ki niso zagrešili ničesar drugega, kakor da so klicali: «Živela Jugoslavija!»

Razume se samo po sebi, da ti dogodki niso ostali brez odmeva v Narodni skupščini, ki se je v torek 29. t. m. zopet sestala k seji. Predsednik KDK g. Svetozar Pribičević je stavil nujni predlog, v katerem zahteva, naj vlada Narodni skupščini takoj pojasni, kaj je z odobritvijo nettunskih konvencij in kakšni važni razlogi so izzvali tak sklep vlade. V svojem govoru je

g. Pribičević ostro žigosal postopanje vlade, ki hoče prodati Italijanom koristi Dalmacije in vseh prečanskih krajev

zato, da dobi malenkostne ugodnosti v Albaniji. Obenem je protestiral proti postopanju dr. Koroščeve policije ter ugotovil, da je dr. Koroščevo postopanje v nasprotju z ustavo, ki jamči svobodo govora in zborovanja.

KDK je odmor, ki ga je vsilila vlada Narodni skupščini, porabila v to, da je še bolj poglobila svojo akcijo med narodom. Na binkoštni ponedeljek se je vršil

v Dubrovniku (Dalmacija) velik manifestacijski shod KDK, ki se ga je udeležilo okrog 10.000 ljudi.

Na shodu so govorili gg. Pribičević, Stepan Radić in dr. Žerjav, ki so v svojih govorih naglasili, da bo KDK vztrajala v svoji borbi do končne zmage. V boju za popolno enakopravnost v pravicah in dolžnostih se bo poslužila vseh sredstev in bo, če treba, zapustila tudi Narodno skupščino ter Beograd. Srbijanske nadvlade mora biti enkrat za vselej konec.

Pomemben dogodek v razvoju notranjepolitičnih razmer je izročitev spomenice, ki jo je sestavil radikalski glavni odbor.

Soteščan:

V vrtincih usode

(Povest nesrečne žene.)

(Dalje.)

Kakor blisk ga je ošinilo razsvetljenje. Nekaj mu je govorilo, naj se odloči za Ležišje in opazuje graščaka, ali pa naj poišče Narciso in Leonoro, priklenjeno v celico, da počasi izdihne. Kakor stroj mu je domišljija snovala načrte, videl je sijajne uspehe, pred njim so ležale spona — graščakove zvižaje in nakane. Čul je zahvalo preganjane žene, pozdravljala ga je Narcisa kakor rešena kraljična iz pravljice zakletja.

Molče je hodil nekaj časa po dvorišču, na kar se je odpravil v sobo k pisalni mizi, na kateri je bilo pripravljeno črnilo in papir. Kdo je neki uganil njegove misli, da mu ga je pripravi za pisanje?

XVIII.

Ravnatelj umobolnice v Neurju je sedel v pisarni, pred njim je bil razgrnjen načrt za zgradbo novega oddelka; natanko ga je hotel proučiti in prilagoditi stavbo krajevnim potrebam. Ko ga je temelito predelal in napravil nekatere opazke, ga je zavrnil in odložil, pod njim je ležalo pismo z znamenitim graščinskim grbom: tulipan, bohotno razcveten. Odprl ga je, čital vrstico za vrstico. Vsebinsa se je glasila:

«Velecerjeni gospod ravnatelj! V vašem zavodu je bolnica Leonora Pelan, ki trdi, da je žena graščaka Lamberta z Le-

žišja. Zanima me, koliko je na tem resnice, zato bi se rad osebno prepričal, na kaj opira svojo trditev. Želim pa, naj moj obisk ostane prikrit, ker zadeva še ni zrela za javnost. Potrebujem namreč natančnih podatkov, preden morem kaj ukreniti. Namenil sem se odstraniti madež z naše rodovine, zakaj moja sestra je graščakova žena, kar naj vam pojasni vso zadevo.

Prosim vas dovoljenja, da bi smel neovirano izvesti ta obisk: določite dan in uro, kdaj bom smel stopiti v celico k bolnici, s katero moram na samem govoriti. Najti pa hočem nepripravljen, zato ji ne smete naznaniti mojega prihoda. Več vam bom še osebno sporočil, za zdaj se vam zahvaljujem za uslugo ter ostanem z velepoštovanjem vaš Evgen pl. Tulipan.»

Ravnatelj se je zamislil, različni občutki so se mu pretakali v možgatih prsih. Dvomil je o trditvah blazne Leonore, da je soproga plemenitega graščaka, čeprav mu je na vsako vprašanje odgovorila odločno z globokim razumevanjem. Manjkalo je samo dokazov in pa osebe, ki bi uvedla sodno preiskavo. In zdaj se je našel tak posrednik. Ravnatelj mu je brez odloga izdal pismeno dovoljenje.

Čez nekaj dni se je zgasil v umobolnici pri vratarju tujec, zavil v plašč, ki mu je segal do gležnjev; na glavi je nosil klobuk s širokimi okraji. Pokazal mu je pismo z ravnateljevim podpisom — dovoljenje, da sme vstopiti ob vsaki uri v bolniške prostore.

Brez obotavljanja ga je vratar povedel k ravnatelju, ki ga je sprejel z globokim po-

klonom. Takoj ga je zavohal upravitelj in se je stisnil v mračen kot na hodniku, ko sta šla mimo njega.

«Kdo je bil ta tujec?» je vprašal vratarja ob povratku.

«Ne vem», je odmignil z rameni.

«Zapovedano ti je, da moraš zabraniti vstop vsaki nepoznani osebi.»

«Izkazal se je z ravnateljevim podpisom.»

«Čudno», je menil upravitelj sam pri sebi. «Kdo je neki ta neznanec? Morda je graščak Lambert, ki hoče skrivoma posetiti Leonoro, kar ne sme brez mojega dovoljenja. Lahko se je tudi Narcisa preoblekla v moško obleko.» Na vsak način je hotel priti resnici do dna, zakaj vse njegove misli so se izlivala v slutnje, da je tajni obiskovalec namenjen v celico njegove jetnice.

Po hodniku je prišel ravnatelj z neznanecem, Lugar je smuknil v prazno celico in priprl vrata, pazno je poslušal, a ujeti ni mogel nobene besede, molče sta stopala mimo njega.

Njun molk mu je vzbudil pozornost. Po prstih se je plazil za njima, dokler nista zavila po stranskem hodniku in izginila v celico k Leonori. Obstal je pri polzaprtih vratih, kjer ga je iznenadil ravnatelj, ki je nagloma izstopil. Drug drugega sta se ustrašila, oba sta drhtela v nemirnem pričakovanju.

Ravnatelju se je pričelo daniti, spomnil se je, kar mu je pravila Leonora, da je Lugar graščakov pomagač. Vidno mu je rasel dvom v njeno blaznost in nezaupnost v upravitelja z izmišljenim imenom.

Ta spomenica, ki je bila izročena sedaj ministrskemu predsedniku Vukičeviću kot predsedniku radikalnega poslanskega kluba, je prav za prav obtožnica.

ki jo je vložil na radikalni poslanski klub radikalni glavni odbor. V spomenici se navaja, da je Vukičević s svojo politiko škodoval ne le stranki, marveč še v mnogo večji meri narodu in državi. Radikalni klub se bo v sredo sestal, da razpravlja o tej obtožbi in zavzame svoje stališče.

Politični krogi splošno sodijo, da se bo sedaj radikalna stranka razcepila.

kar pomeni obenem konec Vukičevićevega in z njim vred tudi Koroščevega režima.

Baš v minulem tednu pa se je še prav poseben pokazalo,

kako žalostno vlogo igrajo slovenski klerikalci

Noben časopis v državi si ne upa zagovarjati nettunskih konvencij, le klerikalni «Slovenec» mora na komando iz Beograda hvaliti konvencije in zagovarjati sklep vlade. Dr. Korošec, ki je še pred tremi leti zagotavljal, da ne bo miroval prej, preden ne bo svojega konja napojil v Tiberu (reka, ki teče skozi Rim), je danes največji zagovornik te škodljive pogodbe. Ta nestalna politika dr. Korošca in njegovih pomagačev je celo med klerikalnimi pristaši samimi izzvala veliko ogorčenje. Tako je n. pr.

katoliški akademski klub v Zagrebu skupno z Orjuno sprejel resolucijo, v kateri najostreje obsoja vladno politiko in protestira proti izdajstvu.

ki se bo zgodilo, če bo vladna večina res sprejela nettunske konvencije. Klerikalci se bodo s svojo dvorezno politiko sami pokopali in dr. Korošca bo še od njegovega zavezništva z Vukičevićem hudo bolela glava.

Te dni pride v razpravo tudi

obtožba, ki jo je vložila KDK v Narodni skupščini proti bivšemu ministru pravde dr. Dušanu Subotiću.

Za to razpravo vlada veliko zanimanje, ker bo odkrila strašno korupcijo, ki jo uganja sedanjí režim. KDK pa je s to obtožbo dokazala, da ji ne gre za vladno oblast, temveč le za poštenje in pravico povsod, zlasti pa v državni upravi in na najvišjih mestih.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Na binkoštno nedeljo se je tukaj poročil vrl Sokol in nacionalist br. Ignacij Leskovec (Jerinov Nace) iz Gorenje vasi s Pepico Košepletovo. Mlademu zakonskemu paru vso srečo!

RAČNA. Prostovoljno gasilno društvo bo priredilo v nedeljo 3. junija ljudsko velesico in veseloigro «Smola čevljarja Blaža». Ker bo spored zanimiv, se vabite ob blizu in daleč.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Potreba skupnega boja pod zastavo SDS za razpis občinskih volitev v občini Sv. Krištof nas je tako tesno združila, da ni nikakega dvoma več o naši zmagi. Voditelji klerikalne politike v našem okraju so izdali protiresolucijo z motivacijo, da je v naši občini gerent g. dr. Lovšin neobhodno potreben in da je edino on s svojim štabom vred, ki je docela pod klerikalnim vplivom, zmožen, rešiti našo občino iz gospodarske krize. V naši občini imamo dovolj sposobnih domačinov, ki bi ta posel rade volje prevzeli in celo brezplačno. Iz vsega postopanja se vidi, da vodstvo SLS noče odstranitve politike iz občinske uprave, medtem ko je SDS vedno vodila diskusijo stvarno in z namenom, da bi se SLS od nas kaj naučila. SDS je vztrajala pri tem, da se mora občinsko gospodarstvo voditi od takih ljudi, ki imajo voljo, razum in veselje za tako delo, če treba, tudi brezplačno. — Davkoplačevalci.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Tukajšnja podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva je prejela vsako leto od občine znatno vsoto za vzdrževanje sadnega vrta. Gerent g. dr. Lovšin je s svojim štabom SLS to postavko docela izpustil pri sestavi letošnjega proračuna in bo po njegovi in Blažkovi zaslugi ostala podružnica brez vsake podpore. Po klerikalnem sistemu je bolj potrebna gerentova visoka plača nego podpora kakemu gospodarskemu društvu.

ŠT. RUPERT NAD LAŠKIM. V predzadnji številki «Slovenskega Gospodarja» napada pobožni dopisnik našega občinskega odbornika na način, kakor so ga zmožni le klerikalci proti vsem onim, ki ne trobijo v njihov rog. Povemo dopisniku, da smo popolnoma zadovoljni z našim naprednim odbornikom in želimo, da bi vztrajal na poti, katero si je zasnoval v blagor občine in nas davkoplačevalcev. Dopisniku «Slovenskega Gospodarja» povemo na uho, naj raje pometa pred svojim pragom in naj ne hodi na solnce, sicer bo v najkrajšem času doživel neprijetno presenečenje. Vsi oni, ki se ne strinjajo s tukajšnjo farovško politiko, si naročite «Domovino» (naslov: Upravništvo «Domovine» v Ljubljani; stane samo 30 Din letno), ki bo odslej prinašala vse važnejše dogodke iz našega kraja.

RIMSKE TOPLICE. Kako spoštujejo zakone in naredbe klerikalci, nam dokazuje primer neke gospodične, uslužbene pri tajništvu SLS v Celju. Orlica je doma iz klerikalne hiše pri Rimskih Toplicah in se vozi vsak dan v službo v Celje z režijskim voznim listkom, kar je proti predpisom železniške uprave. Mnogo vajencev in študentov, ki nima nikakih dohodkov, si pa mora nabaviti mesečne vozne listke. Orlica pač uživa pod sedanjjo Koroščevo vladno izjemno ugodnost.

SLIVNO PRI LAŠKEM. Naša vas bo odslej srečnejša, ker bo imela novega občinskega odbornika, ki zna mnogo povedati, še več pa priditi. Zaradi tega so ga spoznali gospodje iz Laškega pri sestavi klerikalne kandidatne liste, da bi bil sposoben celo za župana. Za županski stolček se pridno pripravlja in pogosto zahaja na izkušnje v kaplanijo. Ker se pa čuti še nezmožnega, je predlagal, naj bi se vršile občinske volitve šele v jeseni.

HUDA JAMA PRI LAŠKEM. 13. maja se je vršil občni zbor Javne ljudske knjižnice pri gosp. Cirilu Drakslerju v Hudi jami. Izvolil se je naslednji odbor: predsednik Podbevšek Peter, podpredsednik Klemen Franjo, tajnik Golob Drago, knjižničar Šipek Albert; odbor: Kresse Ludovik, Šipek Franjo, Katarina Šipkova in Jožefa Stančerja. Letna članarina se je določila na 12 Din. V svrhu zbiranja zaostale članarine za leto 1927. in 1928. se bo izdala nabiralna pola.

REČICA PRI LAŠKEM. Tik ob občinski cesti pri Užmahovi žagi leži že celi dve leti kup hrastovega lesa, katerega je občina nabavila za pilo-

«Pravkar sem mislil na vas, gospod upravitelj», je začel ravnatelj. «Pojdiva v pisarno.»

«Proketo naključje!» je na tihem klel upravitelj, ker mu je zmešal načrte. «Prav nalašč me bo odvedel zdaj, ko je najlepša prilika za opazovanje.

«Nekdo se je vtihotapil na dvorišče», je opravičil zalezovanje.

«Opozoril bom vratarja», mu je odvrnil ravnatelj. «Najprej bova ogledala načrte za novo zgradbo, o marsičem se morava še posvetovati.»

«Ta neznanec!» je Lugar med potjo godrnjal. Kako rad bi bil ostal pred celico, a ravnatelju se ni upal odreči. Tolažil se je s tem, da se bo čim prej izmuznil in odšel na stražo.

★

Evgen je zaprl vrata in sedel k bolnici. Predstavljen ji je bil kot prvi zdravnik za duševne bolezni; obljubil ji je natančno preiskavo in vrnitev izgubljene prostosti.

Po kratkem nagovoru je odložil plašč in klobuk. «Ali me poznate, gospa Ležiščarova?» ji je stisnil velo desnico.

«Evgen pl. Tulipan!» je vzkliknila vsa iznenadena. Takoj pa je otemnela njena radost, iztrgala mu je roko in obrnila hrbet.

«Vi ste njegov svak...» se mu je boječe umaknila. «Sicer ste mi nekoč pokazali sočutje; danes pa lahko prihajate s slabim ramenom, zato vam ne zaupam.»

«Ali mi berete, milostiva, kaj takega na obrazu?»

«Vaš pogled je jasen in razodeva odkritosrčnost, ne vem pa, kaj je skrito v vašem srcu...»

«Po tem me sodite, kar vam bom povedal. Govoriva potihoma, zakaj le vam naj veljajo moje besede.»

«Žalostne izkušnje imam», je odklonila ponudbo. «Še vselej sem bila prevarana, kadar so me pregovorili.»

«Verjamem, da so vam delali krivico, a jaz sem jo prišel popraviti.»

«Kaj torej hočete od mene?»

«Oprostiti vas hočem, milostiva.» — Verno jo je pogledal mladenič po teh besedah, njegov pogled ji je bil kot blagodejna kapljica v izsušeno grlo.

«Ne odvedite me k njemu v hujšo ječo!» je prosila s trepetajočim glasom.

«Ne mislite, da smo vsi enaki. Celó med trnjem najdemo cvetlice...»

«Potem pa odpustite», ga je skesano zgrabila za roko. «Prenaglila sem se zavoljo prevar, poklanjam vam zaupanje v nadi, da se ne bom kesala.»

«Ali poznate Emila, plemenitega Turničana?»

«Poznam», je rahlo priznala.

«Ali je tudi on krivičnik, milostiva?»

«Emil je najboljši človek, moj branitelj.»

«Vidite, med slabimi so tudi dobri ljudje na svetu. Moja sestra je zaradi vas zapustila svojega moža, graščaka Lamberta z Ležišja...»

«Vaša sestra, pravite? Ni mogoče!»

«Skrivaj se je ločila, ker vam ne mara gaziti pravice, čeprav nimate dokazov. Odložila je njegovo ime ter se odrekla bogastvu, prepričana, da ni njeno, ampak vaše.»

Leonora je bila ganjena do solz. «Tega nisem pričakovala», je glasno ihtela. «Za bolela me je nova rana ter se uvrstila med pekoče bolečine.»

«Jaz in Narcisa sva z vami», jo je tolažil. «Prepričan sem o vaši nedolžnosti, proti graščaku pa nisem mogel nastopiti radi mojega očeta in drugih okolištin. Skrivoma pa nabiram podatke, da jih porabim ob potrebi. Čas je, da vam pomagam k begu v zavetje, kjer bomo skupno stopili v bojno črto.

«Zanesem se na vašo obljubo», je pristala na uslugo. «Toda, oh! Kako daleč je še rešitev in kako dolga je pot do prostosti!»

«Načrt je sestavljen in se bo obnesel. Dokazi bodo govorili.»

«Kakšni dokazi?» je ostrmela.

«Priče, ki bodo potrdile resničnost vaše poroke.»

«Nimam takega dokazila.»

«Zaupajte, milostiva, naključje bo prineslo uspešne pripomočke.»

«Ali mislite?»

«O tem ni nikakega dvoma.»

«Najprej moramo dognati, ali sta Lugar in Meljor ena oseba...»

«Kdo?» je Evgen osupnil.

«Upravitelj bolnice in nekdanji veljak, ki me je v tujini poročil.»

«Hm, moti vas morda slična zunanost?»

tiranje ob potoku Rečica. Ako se že troši denar po zaslugi klerikalne gospode za nepotrebno gerentovanje, je dolžnost gerenta, da se za slične zadeve zanima ali pa naj zapusti gerentski stolček. Čudno, da rečiški klerikalci kaj takega ne vidijo.

REČICA PRI LAŠKEM. Generalni štab SLS je napotil cerkvenega ključavničarja g. Goznicarja pri Sv. Jederti s protestno polo od hiše do hiše, da bi zbral podpise onih davkoplačevalcev, ki se strinjajo z gerentovanjem v naši občini, katero ni baš poceni. Radovedni smo, koliko takih občanov je v naši občini, ki se strinjajo s tako drago občinsko upravo. Že v naprej poudarjamo, da mora biti tujega gospodarstva v naši občini čimprej konec. — Bivši klerikalec.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Tukajšnji farani smo si svoječasno izvolili za cerkvenega ključarja splošno priljubljenega posestnika g. Antona Seliča, v katerega smo imeli zaupanje, da bo upravljal vse posle pošteno brez vsakih osebnih koristi. Vprašamo javno g. dekana in našega g. župnika, zakaj ga ne vidimo več zaposlenega pri upravljanju cerkvenih poslov v Lurdu in pri Sv. Marjeti in zakaj se je dodelil kot pomožni ključar neki tujec iz župnije Laško. Zakaj se daje prednost in se nastavi na to mesto človek proti naši volji. Ta si računa mnogokrat dijete, medtem ko si teh g. Selič nikdar ni zaračunal. — Nadalje vprašamo g. dekana, ali mu je znano, kdo je sekal les v župnijskem gozdu brez vsakega dovoljenja. Torej oni, ki je poštenjak, je zapostavljen. Gospoda župnika Bohaka vprašamo, zakaj je oddal stanovanje v stari šoli Gabršku, ki ima preužitek in stanovanje pri svojem sinu v Globokem. Mnogi drugih najemnikov, ki nimajo stanovanja, se je zgledilo pri g. župniku v zadevi stanovanja, ki se jih ni usmilil. Oddal je stanovanje proti volji cerkvenega konkurenčnega odbora gori imenovanemu Gabršku.

SOCKA PRI NOVI CERKVI. Kakor se govori, bi se imela pričeti graditi cesta Frankolovo—Socka—Dobrna. Res, ta cesta bi bila velikega pomena za kmete, posebno ker s svojim blagom pridejo težko na veliko cesto. S to cesto bi se tudi povečal raznovrstni promet, kakor z lesom, apnom in deželnimi pridelki. Posebne važnosti bi bila cesta za Bree, Zavrh, Čreškovo, Vine,

Virbo, Sandek, Trnovlje, Selce, Vinare, Stražo, Lipo, Zabukovje in Strožico. Ti kraji so brez te ceste skoro brez pomena, ker posedujejo mnogo lesa, apna; razvita pa je tudi živinoreja in v Lipi na Frankolovem je mal rudnik, ki bi s to cesto lahko pomnožil obrat. Z veseljem pričakujemo ceste hudo prizadeti kmetje.

CERŠAK. Naši klerikalci so v zvezi s tukajšnjim rojakom g. Žebotom pred meseci pričeli gonjo proti g. Rudolfu Hamru, kateremu je zaupanje ljudstva poverilo po zadnjih občinskih volitvah županske posle. S svojo trditvijo, da imenovani ni naš državljani, so res tudi dosegli, da politično oblastvo njegove izvolitve za enkrat ni potrdilo in da je uvedlo poizvedbe glede njegovega državljanstva. V zvezi s tem so razbojnali po svojem časopisu svojo veliko zmago nad tukajšnjimi liberalci in poveljevali povrnitev starega režima v naši občini. Seveda bodo končno grdo pogoreli, ker je danes že gotovo, da je državljanstvo g. Hamra dokazano. Občinski urad Špilje je našel v svojih arhivih originalni dokument, v katerem je občinski urad v Ceršaku s podpisom takratnega župana Hauca 2. decembra 1906. poročal občini Špilje, da je občina Ceršak priznala Alojziju Hamru, njegovi ženi Alojziji in mladoletnim otrokom Francu, Jožetu, Alojziju in Rudolfu domovinsko pravico.

KAL PRI DOLU. Že dolgoletna naša želja je bila, da bi se zgradila cesta iz Kala skozi Stan in Blate na Hrastnik. Z veseljem smo opazovali pričetek gradbe omenjene ceste, katera se je vršila do meseca februarja t. l. Presenečeni pa smo bili, ko se je delo hipoma ustavilo in počiva še danes. Gospodje klerikalci so baje opazili, da preti od ceste opasnost za obstoj klerikalnega konzuma, g. župan bi pa nekaj litrov vina manj stočil kakor do sedaj, ko smo odvisni od prevozne poti, katera pelje skozi Dol na Hrastnik. Rade volje smo pripravljeni prispevati k gradbi omenjene ceste, gg. SLS imajo pa gluha ušesa.

MUTA OB DRAVI. Kakor drugod, je bil tudi pri nas maj skoro do polovice obdarjen z zelo slabim vremenom. Posebno je deževalo 1. maja. Takrat so potoki zelo narasli in napravili kmetom mnogo škode. Na več krajih so se odtrgali plazi in zasuli ceste; v hribih so vse poti uničene, tako da je vsaka vožnja tam nemogoča, kar je velika ovira posebno za lesne trgovce. Na dan 9. maja pa se je razjasnilo in je čez noč padla slana, ki je napravila na sadnem drevju kakor tudi na poljskih kulturah veliko škodo. — Kljub slabemu vremenu je naš čebelar g. Jakob Bučinek dobil že 4 roje. Čestitamo! — Dobili smo pred nekoliko meseci novega organista, ki vodi zelo dober mešani pevski zbor. Le tako naprej!

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. Da ne boste mislili, da smo Antonjevčani popolnoma zadremali, se zopet enkrat oglašamo. Vreme nam je neprestano nagajalo, saj skoro ni bilo dneva, da bi ne deževalo. Tudi toča se nam je že ponujala. Mnogo govorjenja povzroča pri nas gradba Orlovskega doma, ker ga hočejo nekateri gospodje imeti tik cerkvenih vrat, da bo moral vsakdo, ki gre v cerkev, iti poslušat ob času kakšnega shoda klerikalnega govornika. Proti temu je bil ves cerkveni odbor, ali vse to ni nič zaleglo pri teh gospodih, ker oni ga pač hočejo imeti tam, čeprav je odbor sklenil, naj se postavi na drugem kraju cerkvenega posestva. Lani smo dali našo cerkev lepo pobeliti, da se z našega prijaznega hriba res lahko od daleč vidi, a sedaj nam jo hočejo popolnoma zakriti. Na eni strani je šola, na drugi župnišče in ako bo na tretji še Orlovski dom, se bo videl še samo zvonik. Pač škoda, da tega ti gospodje nočejo sprevideti. Še celo stari može in žene pravijo, da nam hočejo cerkev skriti. Tako je tudi res. — Mladí demokrati.

LJUTOMER. Tombola, ki jo je priredilo dne 17. maja Sokolsko društvo, je uspela prav dobro. Prvo tombolo (2000 Din) je dobil g. Komornik, administrativni poročnik v Ljutomeru, drugo (šivalni stroj) Josipina Kardinarjeva, delavka v Logaroveh, tretjo (moško kolo) Anton Kosi, želarski sin v Logaroveh, četrto (vrečo moke) Ana Magdičeva, kolarjeva žena v Radomerju, in

peto (voz drv) Marija Svatina, posestnica v Veržaju. Sokolsko društvo se zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem dobitkov in vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli do lepega gmotnega uspeha.

MURSKA SOBOTA. Redni občni zbor sreske organizacije Samostojne demokratske stranke za srez Murska Sobota se bo vršil v nedeljo 3. junija ob pol desetih dopoldne v gostilni g. Čerujaviča (gostilna pri kolodvoru) v Murški Soboti. Na zboru bosta govorila tudi narodni poslanec g. dr. Pivko in oblastni poslanec župnik g. Godina. Ta zbor bo važen, ker se bodo na njem izvolili tudi naši delegati v skupni poslovni odbor Kmetsko-demokratske koalicije. Vabim ra zbor vse naše pristaše. Zlasti prosim vse delegate, da gotovo pridejo. — Koder, t. č. predsednik.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NEVAREN ŠKODLJIVEC SADNEGA DREVJA.

V zadnjem času prihajajo od raznih strani tožbe, da dela letos mlademu drevju veliko škodo nov škodljivec, ki vrta debela in jih uničuje. Veliko dreves je na ta način že ugonobil. Ta škodljivec, ki napada najraje jabolčna drevesa, je majhen hrošček, znan z imenom vrtni lubadar (lat. Tomicus dispar, nem. der ungleiche Borkenkäfer). Hrošček je podoben svetlemu likarju, ki napada češplje in ki spada v vrsto lubadarjev, toda se loči v tem od njega, da ne dela škode pod lubom, ampak se zarije v les in dela v mladem lesu škodo. Samica, ki je komaj dva in pol milimetra dolga in ima grbast ovratnik in valjast zadek, se zaje skozi kožo v les, navrti naravnost v les čisto droben rov, kjer polaga jajca. Iz teh jajc izlegle ličinke vrtajo navzgor po lesu ali pa navzdol in ga s tem tako zajedajo, da nam nazadnje drevo vsahne. Mlada drevesa se nam lahko že v enem letu posuše. Najraje se zabode samica v takih mestih, kjer so se zarastle rane po prej odrezanih poganjkih ali stranskih vejicah.

Proti temu zavratnemu škodljivcu se je silno težko bojevati. Škodo opazimo navadno prepozno, ko je lubadar že dovršil svoje pogubonosno delo. Napadena drevesca poznamo po številnih drobnih luknjicah, ki so navrtane po debelu, in po sledečem vsihanju takih drevesc. Če je škoda že velika in očitna, potem ni druge pomoči, kakor da napadena drevesa izkopljemo in z zalego vred sežgemo. S tem zabranimo nadaljnje širjenje tega nevarnega škodljivca. Dokler pa ni škoda tako očita, ga je preganjati s tem, da namažemo debela z močno raztopino arborina, čigar duh zaide tudi v luknjice in baje zamori zalego. Priporoča se tudi vbrizgavanje petroleja v luknjice s pomočjo pušice, kakor jo rabimo za mazanje šivalnih strojev. Sicer kaže zamazati luknjice zgodaj spomladi s katranom, debela pa jeseni in spomladi sploh z apnom, še prej pa z arborinom.

Sadno drevje pa dajmo skrbno pregledavati, če se ni že vgnezdil ta nevarni škodljivec, da preprečimo po možnosti njegovo pogubno delo!

V ČASU ZELENEGA KRMLJENJA.

Ob dobri zeleni krmi se živali najbolj počutijo. Ne le, da ugaja živini vse bolj poletni čas kakor pa zimski, je tudi poletna zelena krma vse bolj naravna, bolj slastna in laže prebavna kakor pa suha zimska krma. Vse to velja posebno za molzno goved. Zato pa imamo od molznih krav v obče več užitka v poletnem času kakor pa pozimi. Ako bi imela naša molzna goved pozimi tako tečno in tako lahko prebavno klajo, kakor jo ima v poletnem času, bi naše krave dajale tudi v zimskem času več mleka in lepše dohodke. Dejansko vidimo, da se to godi po drugih deželah, kjer pokladajo pozimi dosti sočne paše, sočne ensilazne krme (okisane zelene turščice) in drugih močnih krmil, ki vsa skupaj slično delujejo kakor poletna zelena krma. Že iz teh razlogov, ker je vpliv zelene krme tako ugoden in ker je

«Sam se mi je razkril, ko sem ga poklical po imenu. Priznal mi je, da me je napadel in vrgel v potok, ponudil mi je celo prave listine, ako se poročiva, kar sem odločno odklonila.»

«Polastiti se je hotel premoženja, ki vam pripada kot graščakovi soprogi.»

«Vem», je pritrdila. «Zato pa raje umrjem, kakor privolim v tako zakonsko zvezo.»

«Takih novic se nisem nadejal; nič nisem vedel o nasilniku ter o napadu; vse mi boste morali še natančno razložiti.»

«Tako, ako me hočete poslušati.»

«Sedaj še ne, milostiva, najprej vas moram osvoboditi. Tukaj ne morete govoriti, ker vam nihče ne verjame; zunaj pa boste lahko povedali, kdo vam je izmaknil poročni list ter vam ga je hotel vrniti za vaše premoženje. Vse mi je jasno, milostiva, kar brž na začeto delo!»

«Kako naj uidem? Krog in krog je zidovje, vratar je na straži in Meljor me neprestano zalezuje.»

«Premagala bova vse ovire ter izvedla najine načrte.»

«Kdaj?» je vprašala dvomljivo.

«Nocoj, ko se bo stemnilo. Ali znate jezdititi?»

«Znam», mu je odgovorila in srce ji je glasno utripalo.

«Ogrnite moj plašč, na glavo denite moj klobuk ter privijte okraje. Tukaj je ravnateljevo pismo, da ga pokažete vratarju.»

«Izdala me bo tuja govorica...»

«Ne smete govoriti, pismo je odločilno.» (Dalje prih.)

zelena krma sama na sebi cenejša krma kakor je zimsko krma, mora biti naša skrb, da poletno krmljenje čim dalje podaljšamo, da začnemo z njo že v zgodnji pomladi in končamo v pozni jeseni.

Ves ta čas moramo skrbeti, da nam ne zmanjka potrebne sočne in tečne krme. Ko poide ena vrsta zelene klaje, mora priti že druga na vrsto. Po prvi zeleni košnji trave, ki jo imamo okrog doma in po bližnjih tratih, pride na vrsto rdeča detelja ali inkarnatka, potem nemška detelja, mešanica domače detelje in trave, zelena grašica, zelena korusa in slednjič jesenska paša. V pravilni razvrstitvi zelenih krmil, ki se imajo tekom poletja pokladati, je iskati prvi važen uspeh zelenega krmjenja. V drugi vrsti ga je pa iskati v tem, da se pokladajo zelena krmila v najboljši kakovosti. Zelena krma ne sme biti prestara ali drugače pokvarjena. Nasprotno, zelena krma mora biti zdrava, okusna in slastna, kar poznamo na tem, da jo živali gladko pojedjo in da ne delajo iz nje zjedi. Važno je zaradi tega, da je dosti mlađa in sveža, da ni ogreta in obležana. Zeleno krmo je sproti pripravljati, zvečer ali jutraj. V tem pogledu moramo biti sploh skrbni, če hočemo, da nam bo dajala živina več užitka. Tudi s poletno klajo lahko vplivamo, da se še bolj dvigne mlečnost naših krav, pa tudi drugi užitki, kar dosežemo tem laže, če moremo s pokladanjem v hlevu združevati tudi pašo, ki je najnaravnejši in najcenejši način poletne reje.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 ameriški dolar za 56:20 do 56:40 Din;

29. maja v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 798:05 do 801:05 dinarja;

100 nemških mark za 1359:25 do 1362:25 Din;
100 madžarskih pengov za 991:55 do 994:55 dinarja;
100 italijanskih lir za 298:43 do 300:43 Din;
1 ameriški dolar za 56:72 do 56:92 Din;
100 francoskih frankov za 222:76 do 224:76 Din;
100 češkoslovaških kron za 168:10 do 168:90 dinarja.

Sejmi

1. junija: Stara cerkev (okraj Kočevje), Sv. Lenart pri Mislinju, Imeno (svinjski sejem).
2. junija: Motnik.
4. junija: St. Jernej (okraj Krško), Višnja gora, Vrhnik, Slovenska Bistrica, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, Gornji Petrovci, Ormož.
5. junija: Črnomelj, Koprivnik, Trava, Vače.
6. junija: Sv. Jurij ob južni železnici (trg), Breg pri Ptuj, Lemberg.
7. junija: Kapele pri Brežicah, Ljutomer (za živino in blago).
9. junija: Kamnik, Žužemberk, Šmarjeta ob Pesnici, Pilštanj.

Kratke vesti

— Tržni pregled. Položaj in cene na žitnem ter živinskem tržišču nespremenjeni.

— Znižana vstopnina na velesejmu. Uprava Ljubljanskega velesejma je sklenila delno znižati vstopnino za obisk velesejma, ki se bo vršil od 2. do 11. junija. To znižanje velja zlasti za državne in privatne nameštence, delavstvo in dijaštvo. Izdajajo se namreč vstopnice za dve osebi skupno za ceno 15 Din. Te vstopnice se dobe le v prodajni pri uradu velesejma (ekonomat). Pozivamo vse stanovske organizacije, da naroče skupno za svoje člane potrebno število vstopnic.

Dva lepa sreska zbora SDS v mariborski oblasti

V nedeljo 6. t. m. dopoldne se je vršil v Konjicah v veliki dvorani Narodnega doma občni zbor sreske organizacije SDS za konjiški okraj. Zbora se je udeležilo izredno lepo število delegatov krajevnih organizacij in zaupnikov iz vsega okraja (nad 70). Po pozdravnih besedah predsednika sreskega odbora župana g. Jereba je narodni poslanec g. dr. Pivo, iskreno pozdravljen, v daljšem govoru podal sliko sedanjega političnega položaja, zlasti borbo KDK za enakopravnost in proti nečutenim krivicam, ki jih trpijo posamezni deli države pod današnjim režimom. Nato je predsedstvo sreskega odbora podalo poročilo o poslovanju v minulem letu, zlasti tudi o udeleževanju stranke pri občinskih volitvah. Za predsednika sreske organizacije je bil ponovno izvoljen g. Jereb.

Vršila se je nato, z malim presledkom za kosilo, do 4. ure popoldne politična šola, katere so se zlasti dopoldne udeležili vsi udeleženci občnega zbora; pa še tudi popoldne jih je ostalo nad 20 do konca. Z zanimanjem so po-

slušali predavanja gg. dr. Pivka o strankinem programu in o njeni organizaciji ter dr. Reimana o ustavi, o državnih oblastvih, o Narodni skupščini in vladi itd. Splošna želja je bila, da bi se takšne prireditve ponavljale čim večkrat.

V nedeljo 13. maja se je vršil v Dolu Lenjavi v prostorih g. Horvata od prilično 50 delegatov in zaupnikov obiskani občni zbor sreske organizacije SDS za tamošnji srez. Zbor je vodil g. Janez Preininger. Poročilo o političnem položaju je podal g. dr. Reisman, o organizatornem delu v splošnem oblastni tajnik g. Spindler, poročilo o delovanju sreske organizacije v minulem letu ter obširno in stvarno poročilo o položaju v Prekmurju ter o potrebah Prekmurja pa sreski tajnik g. Izidor Horvat. Zborovanje je bilo izredno zanimivo in živahno ter je trajalo polne štiri ure. Za predsednika sreskega odbora je bil soglasno izvoljen g. Janez Preininger in za sreskega tajnika zopet g. Izidor Horvat, kar nam daje jamstvo, da bo organizacija tudi v tekočem poslovnem letu na svojem mestu.

in 2.) dokaz o državljanstvu in domicilu kakor pri prijavah hranilnih vlog. Od upravičenih oseb podpisane prijave s potrebnimi listinami je proti potrdilu oddati pristojni pošti ali neposredno Poštni hranilnici v Beogradu, oziroma njenim podružnicam. Oglasi o tem popisu s podrobnimi pojasnili so izobešeni na vseh poštah v prostorih za stranke.

* Avstrijski gostilničarji, kavarnarji in hotelirji bodo obiskali kolektivno letošnji Ljubljanski velesejem. Lansko leto so obiskali slovenski gostilničarji, kavarnarji in hotelirji skupno graški velesejem, letos pa nameravajo njihovi tovariši iz Avstrije vrniti ta obisk. Obisk organizira Zveza gostilničarskih zadrug Štajerske v Gradcu in je po dosedanjih informacijah računati na več stotno število posetnikov. Posetniki bodo razdeljeni v tri skupine in bodo ločeno potovali, vendar pa je njihov skupni prihod v Ljubljano določen za torek 5. junija ob 17:22 uri popoldne, kjer bodo slavnostno sprejeti in jim bodo dodeljena prenočišča. Z godbo bodo nato gostje odkorakali do hotela Union, kjer je razhod. Gostje bodo v skupinah večerjali v raznih ljubljanskih restavracijah pri svojih kolegih. V sredo 6. junija dopoldne se bo vršil skupni ogled Ljubljanskega velesejma, nato bo sledilo kosilo v raznih restavracijah. Popoldne ogled Ljubljane z avtomobili, ogled raznih vinskih trgovin in kleti ter drugih zanimivosti. Zvečer poslovilna slavnost na vinskem oddelku Ljubljanskega velesejma. Avstrijski gostje se bodo deloma udeležili dvodnevne izleta v Ljubljano po železnici, deloma z avtomobili. Druga skupina pa bo podaljšala svoje bivanje v Sloveniji v svrhu ogleda Blede in drugih prirodnih krasot Gorenjske, na kar se povrnejo čez Koroško v domovino. Tretja skupina se bo udeležila obiska velesejma, na kar se bo v četrtek odpeljala v posebnih vagonih čez Karlovac na Sušak, kjer se bo ukrcala na ladjo. Na potu po našem Jadranu bodo izletniki obiskali otok Krk, Split, Šibenik in se vrnejo na Sušak ter odtod preko Zagreba v domovino. Obisk štajerskih gostov bo zelo zanimiv in upamo, da se bo občinstvo udeležilo njihovega sprejema ter da jim bo v vsakem pogledu uslužno. Potovanje po naših krajih organizira Jugoslovenska zveza za tujski promet v Ljubljani v zvezi z velesejmsko upravo.

* Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani naznanja, da sta tako bolnica za duševne bolezni na Studencu kakor tudi psihiatrični oddelek splošne bolnice v Ljubljani tako prenapolnjena, da je vsak sprejem bolnikov v ta dva zavoda do nadaljnjega popolnoma nemogoč.

* Visoka starost. Na Vrhniku je v visoki starosti 96 let umrl Šimen Grampovčnik, ki je še pod maršalom Radeckim udeležil vojne v Italiji in je rad pripovedoval o burnih dogodkih onih davnih let.

* Avtomobilska razstava na letošnjem Ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. junija bo zelo zanimiva. Prav za prav v Ljubljani še nismo imeli take obsežne razstave, kajti na predstojeci bo razstavljenih preko 200 avtomobilov in motociklov. Zastopanih bo nad 20 mark.

* Ameriški tednik «Proletarec», prvomajska številka, je izšel v zelo povečani obliki, na 80 straneh. Tednik izhaja v Chicagu že trindvajseto leto in je zelo razširjen po vsej Ameriki, pa tudi precej po Sloveniji. Prvomajska številka je opremljena z lepimi slikami priznanih umetnikov. Ameriški pesnik Ivan Malek prispeva lepo pesem «Bratstva znak», iz Slovenije pa objavlja od našega znanega pesnika Albina Čebularja naslednje izvirne pesmi: «Izpod smrtnega plašča», «Ob križu», «Iz strahotnih rovov» in «Krik belih okostij». Dela v prozi pa so: An'lon Slabe: «Večne izpremembe»; Jože Zaverinik: «Bodočnost gre delavstvu»; Anton Kristan: «O slovenski književnosti». Med drugim zasledimo tudi spis slovenske pisateljice, živeče v Chicagu, Katike Zupančičeve, ki je spisala lep članek «Bela Krajina». Ta spis krasi šest fotografskih posnetkov iz Bele Krajine, katere je napravil Albin Čebular, vladukt pri Otavcu je pa fotografiral g. Jakob Zupančič, ki je prišel obiskat pretečeno poletje za dva meseca

DOMAČE NOVOSTI

* Polovično ceno za železniško vožnjo na Ljubljanski velesejem je odobril prometni minister. Posetnikom Ljubljanskega velesejma je omogočena polovična vožnja na podlagi velesejmske legitimacije tako, da kupijo cel vozni listek do Ljubljane, kjer ga pa ne smejo oddati, nego ga hranijo za brezplačen povratek. Brezplačen povratek pa je dovoljen, če je na semjski legitimaciji potrjen obisk velesejma.

* Popis hranilnih vlog in depojev pri bivših poštah hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti. Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, objavlja: Ker se mora po zahtevi reparacijske komisije likvidacija bivših poštah hranilnic na Dunaju in v Budimpešti čimprej izvršiti, je generalna direk-

cija poštne hranilnice v Beogradu z odlokom od 7. t. m. odredila, da se vnovič popišejo vse hranilne vloge in vrednostni papirji, ki so deponirani pri bivših poštah hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti. To popisovanje se bo vršilo samo do 30. junija 1928. in se zakesnele prijave ne bodo vpoštevale. Pismene prijave sprejemajo vse pošte in Poštna hranilnica v Beogradu, oziroma njene podružnice. Vzorec prijave je razviden iz oglasa, izobešenega na vseh poštah. Prijavi je treba priložiti: a) za prijave hranilnih vlog: 1.) vložno knjižico in 2.) dokaz o našem državljanstvu ter o domicilu (bivališču) izven mej avstrijske republike, oziroma Madžarske; b) za prijavo depojev pa: 1.) rentno knjižico, oziroma listino o depozu

svojo domovino. «Proletarec» je napreden list, ki utremi za povzdigo ameriških Slovencev.

* **Tuberkuloza.** Kakor je v srednjem veku razsajala «črna kuga» ter morila milijone ljudi, tako divja danes «bela kuga» jetika. Na tuberkulozi umre v Sloveniji povprečno vsak sedmi bolnik. Jetičnih ljudi pa je v Sloveniji približno 60.000. Kako si zagotovimo zmago nad to najbolj pogubno boleznijo? Vzgajajmo, utrjujmo si telo s primernimi telesnimi vajami. V naravo, na svež gorski zrak! Temu prevažnemu higiensko-socialnemu vprašanju se stalna higienska razstava na velesejmu v Ljubljani posvetila posebno pažnjo.

* **Ustanovitev novega gasilskega društva.** Gasilska župa kranjskega okraja se pod spretnim vodstvom svojega načelnika gospoda Janka Sajovca nad vse pričakovanje lepo razvija. Nedavno je bilo ustanovljeno novo gasilsko društvo pri Sv. Ani. To je v teku treh let tretje novo društvo in tako ima sedaj vsaka izmed petih občin tržiškega sodnega okraja svoje gasilsko društvo, ki nima samo naloge, pomagati svojim bližnjim ob času največje nesreče, temveč opravlja tudi podrobno prosvetno delo med narodom. Na ustanovnem občnem zboru, ki ga je vodil g. Sajovic, je bil za načelnika soglasno izvoljen g. Ankele, župan in posestnik pri Sv. Ani, njegov namestnik je šolski upravitelj g. Slavko Šarabon, tajnik gospod Herman, blagajnik pa g. Jože Meglič. Vsi odborniki so svoje funkcije sprejeli z veseljem in obljubili, da jih bodo z vso vnamo vršili. Na ustanovnem občnem zboru je takoj pristopilo k društvu 28 izvršujočih članov.

* **Bela zastava na jetnišnici v Ormožu.** Na jetnišnici okrajnega sodišča v Ormožu je bila pred kratkim štiri dni izobešena bela zastava, znak, da v tem času ni bilo v njej nobenega jetnika.

* **Poroka.** Pišejo nam: Na binkoštni ponedeljek se je v Šmarju pri Jelšah poročila gđ. Marija Sketova z g. Jernejem Mrakom od St. Pavla v Savinjski dolini. Novoporočenemu paru želimo dosti sreče!

* **Obrtniki!** Ali že imate srečke efektne loterije Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani? Če še ne, naročite jih takoj pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10. Zrebanje bo 28. junija t. l. Cena srečki je 3 Din. Dobitkov je 1010. Glavni dobitki so: avto, konj z opremo in vozom, en vagon premoga, štedilnik, moško ali žensko kolo, šivalni stroj, zlata žepna ura, 20 kg masti, poljska kovačnica, 100 m platna itd.

* **Obrtna higiena** silno napreduje n. pr. v Angliji, kjer se zavedajo velike narodno-gospodarske škode, ki jo povzroči bolezen delavca. V nekaterih krajih so uvedli za vsakega delavca «zdravniško karto», ki je slična naši delavski knjižici in ki jo mora imeti delavec vedno pri sebi. Tudi pri nas se je zadnja leta v pogledu obrtne higiene storilo že marsikaj koristnega, a mnogo več uspehov bi dosegli, ako bi se vsak posameznik dovolj zanimal za napredek higiene v obrti. Kako važno je to vprašanje za delavca kakor tudi za delodajalca, kaže poseben oddelk na stalni higienski razstavi na velesejmu v Ljubljani.

* **Zrtev gadjega pika.** Te dni je pripeljal neki posestnik iz Zumberka svojo 16letno služkinjo Baro Stojkovičev, ki jo je ugriznil gad, k metliškemu okrožnemu zdravniku dr. Matjašiču, da bi ji nudil prvo pomoč. Služkinja Bara je pasla krave na polju ter se približala nekemu grmu, kjer se je nenadoma pognal vanjo velik gad in ji zasadil zobe v levo nogo. Bara je kričnila od bolečin in hitro stekla domov. Gospodar jo je takoj odpeljal v Metliko, kjer pa slučajno ni našel nobenega od dveh zdravnikov: dr. Matjašič je odpotoval po službenih opravkih v Semič, a prav tako tudi zasebni zdravnik dr. Pavešič. Le-ta se je kmalu vrnil in ji nudil pomoč. Žal, da nimamo pri nas protistrupa proti gadjemu piku. Zdravnik je ponesrečenki sicer izžgal rano, vendar pomoč ni bila uspešna. Nesrečna služkinja je umrla.

* **Smrtna nesreča na Dravi.** Pišejo nam: Med postajališčem Trbonje in občino Gortino, ki leži na drugi strani Drave, se nahaja brod posestnika Franca Kupljena, pri katerem se je zgodila na binkoštni ponedeljek smrtna nesreča. Hlapec

veleposestnika g. Janiše je popival na binkošti v Trbonjah vse popoldne in še pozno v noč, tako da se je napotil domov šele proti jutru. Namesto da bi šel klicat brodarja, se je peljal kar sam čez Dravo. Ker pa je tam najbrž pozabil ladjo privezati, je odplula ladja sama nazaj po vodi kakih 20 metrov od brega in tam obstala. Zjutraj sta druga dva hlapca g. Janiše, Jurij Kegl in Henrik Deutschman, hotela spraviti ladjo na varno. Ker je drugače nista mogla doseči, sta si napravila provizoričen splav, s katerim sta se hotela podati proti ladji. Pri tem pa sta ravnala tako neprevidno, da nista dosegla ladje in ju je odnesla voda naprej, na kar se jima je splav raztrgal. Jurij Kegl, ki je znal plavati, se je rešil, dočim se je Henrik Deutschman, posestnikov sin iz Marenberga, skril v valovih. Ladjo je rešil posestnik sam z drugim čolnom.

* **Občino so rubili.** Občina Rab je bila že dalje časa v velikih finančnih težkočah, tako da občinski uradniki že več mesecev niso prejeli svojih plač. Te dni bi se imela vršiti celo dražba občinskega pohištva na tožbo urada za zavarovanje delavcev, kateremu dolguje občina 13.000 Din. Občina se je v zadnjem hipu brzojavno obrnila za pomoč na zagrebški oblastni odbor, ki je te dni nakazal 25.000 Din in tako rešil občino najhujše skrbi.

* **Huda avtomobilska nesreča.** V noči od sobote na nedeljo, nekaj minut pred prihodom polnočnega vlaka, ki vozi iz Ljubljane v Zidani most, se je pripetila v Zagorju huda avtomobilska nesreča. Šofer Valant je podnevi prevažal svate, ki so njemu na svatbi precej pridno nazdravljali. Gostija se je nadaljevala pozno v večer, na kar je imel šofer Valant nalogo, da nekatere potnike odpelje na kolodvor. Preden je šofer Valant sedel k volanu, ga je prosil njegov vajenec, naj raje njemu prepusti mesto. Gospodar pa je fantovo ponudbo gladko odklonil in že pognal avto proti kolodvoru. Pri Rajnerjevi gostilni je znani cestni ovinek, kjer se je doslej zgodilo že več prometnih nezgod. Valant ni imel toliko prisotnosti duha, da bi okrenil volan v pravo smer, in avto je z vso silo treščil ob cestni brzofavni drog. Šoferjevega vajenca je strahoviti sunek treščil ob drog. Nesrečniku je levo nogo popolnoma strlo, obenem pa je fant dobil še opasne notranje poškodbe. K poškodovancu so poklicali zagorskega zdravnika dr. Zarnika, ki je nesrečnemu mladeniču nudil prvo pomoč in odredil prevoz v ljubljansko bolnico. Kljub zdravniški pomoči je vajenec Janko Cerar podlegel poškodbam.

* **Smrtna nesreča pri Metliki.** Te dni je imela posestnica Ana Režkova v Krašnjem vrhu pri Radovici na njivi delavce, ki so sadili koruzo. Ko so delo dokončali, so se odpeljali z vozom proti domu. Voznik Joža Vivoda je pognal konje v galop. Poldrugi kilometer od njive proti domu cesta zelo visi. Vivoda pa ni hotel stopiti z voza, da bi ga zavrl, marveč je konje pognal v dir, da bi tako čim prej prišel zopet do ravnice. Domača hčerka ga je opozorila, da s tega voza kaj rado pade kolo in mu je nasvetovala, naj vozi previdneje. Vivoda pa se za to ni zmenil. Kmalu nato se je pripetila nesreča. Z voza je padlo zadnje kolo, zaradi česar se je voz naglo nagnil na stran. Voznik Vivoda in domači hčerki, 18letna Ana in 14letna Marija, so padli z voza. K sreči pa se jim ni pripetilo nič hujšega. Pač pa so se splašili konji, ki so nato v divjem diru drveli naprej. Voz je začel odskakovati, kar je imelo za posledico, da sta delavki Ana Rusova in Marija Režkova padli z voza. Ano Rusovo je vleklo kakih 50 korakov z vozom, na kar je težko ranjena obležala in klicala na pomoč. Marija Režkova pa je padla tako nesrečno pod voz, da jo je popolnoma zmllel in vleklo kakih 350 korakov po cesti dalje. Šele, ko je prihitela nasproti posestnica Bara Matjašičeva in junaško ustavila podivjana konja, so jo potegnili vso razmesarjeno izpod voza. Bila je že v nezvesti in je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrla.

* **Velik požar** je bil te dni v Puglu. Pogorela so Tomažu Golcerju in Konradu Ramšaku vsa gospodarska poslopja. Zlasti hudo je prizadet Tomaž Bolcar, ki je imel zelo lepo urejeno gospodarstvo. Nevarnost, da se požar razširi na vso

vas, je bila zelo velika. Le požrtvovalnosti gasilcev in vsega prebivalstva se je zahvaliti, da ni došlo še do večje nesreče.

* **Električni tok ubil zidarja.** V Št. Ilju nad Mariborom je po nesrečnem naključju smrtno ponesrečil pri delu 27letni Josip Breznik iz Sv. Jakoba. Bil je zaposlen pri popravljanju hiše gostilničarja in poštarja Šviligoja v Št. Ilju. Stal je na zidarskem odru in pleskal. Pred delom so ga še opozarjali, naj pazi, da se ne dotakne električne žice. Nesrečni delavec pa je na to opozorilo pozabil; prijel je za žico, kar je bilo zanj usodopolno. Nezavesten je zgrmel z odra. Tovariši, ki so mu priskočili na pomoč ne električno žico prerezali, mu niso mogli več pomagati. Bil je že mrtev.

* **Zrtev nevednosti.** Delavec France Perko iz Srednjih Gamelj je začutil te dni hud zobobol. Ker ni mogel več strpeti bolečin, se je podal k nekemu okoliškemu žagarju, ki je na glasu kot imeniten ljudski padar. Ta mu je res pomagal in so za hip bolečine celo ponehale, ko mu je izdrl zob. Že ponoči pa je jela Perku čeljust močno otekati in se je Perko moral zjutraj podati v bolnico. Tamkaj so ugotovili, da gre za zastrupljenje.

* **Z milijardami bacilov okužujeta človek in žival človeka.** Do sedaj je medicinska veda že našla dokaj sredstev za obrambo. Med narodom pa je o tem vprašanju še vse premalo znanja in prav zaradi tega se tako mnogo greši ob pojavih takih obolenj. Število nalezljivih bolezni je pri nas nekoliko manjše kakor drugod v državi, vendar pa je za vsakega važno, da se o povzročiteljih bolezni in o obrambi temeljito pouči. Dokaj tega pouka nudi Stalna higienska razstava na velesejmu v Ljubljani.

* **Saje so se vžgale.** Pišejo nam: Rdeč petelin se je prikazal v dimniku hiše posestnice Neže Blaznikove v Lazah pri Št. Juriju pod Kumom v sredo 23. maja zjutraj, ko je bila družina baš v glavni sobi pri zajtrku. Plamen je švignil v kuhinji iz peči v strop, na katerem je bilo za kake 3 cm na debelo saj, ki so gorele kakor smola. Ko je domača hči opazila ogenj, je takoj alarmirala družino in vaščane, ki so prihiteli na pomoč. Zaradi vročine in plamena, ki je hotel švigniti skozi vrata, držeča na dvorišče v slamnato streho, ni mogel nihče v kuhinjo. Ker je voda oddaljena kakih 100 m od vasi, se je bilo bati najhujšega, ker je bilo vetrovno in ima vas slamnate strehe. Ogenj so zadušili s tem, da so zametali dimnik, okno in vrata s hlevskim gnojem. Prizadetim naj bo ta požar v opozorilo, da je treba saje postrgati.

* **Mlada natakaričica skočila pod vlak.** Te dni si je končalo življenje mlado dekle, 20letna natakaričica Malči Kukavičeva iz Maribora, uslužbena od 1. maja v restavraciji na kolodvoru v Rogški Slatini. Prej je služila v Mariboru v «Veliki kavarni». Restavracijo vodi gospa Albina Črešnarjeva, v službo pa je sprejel natakaričico Malči njen mož, ki je v Rimskih toplicah. Po izpovedbi gospe restavratke se nesrečno dekle ni obnašalo tako, da bi bila zadovoljna z njo. Zato jo je večkrat okarala in ji svetovala, naj gre v Rimske toplice k gospodarju. Priporočala ji je tudi štedljivost, da bi se mogla bolje obleči. Usodnega popoldneva je poslala gospodinjo natakaričico Malči kupiti nekaj stvari. Ker je ni bilo dve uri nazaj, jo je zopet oštela. Malči si je vzela to k srcu, zamišljena je hodila okoli, zjutraj je zgodaj vstala in šla v kuhinjo, kjer je legla na mizo in zaspala. Natakaričica Pepca jo je zbudila in ji rekla, da je treba vse pospraviti. Malči ji je odvrnila: «Danes ne bom nič delala!» Ko je prišel vlak iz Rogača, je Malči odšla s kolodvora. Potniški vlak je odšel, kmalu za njim pa je šel tovorni vlak. Malči je korakala ob železniški progi in počakala na tovorni vlak pri prehodu ob potu, ki vodi proti Sv. Mohorju. Tam se je zagnala pod vlak, ki jo je prerezal vrhu prsi. Možgani, reke, zobje so ležali ob progi v krvi. Kaj je prav za prav gnalo mlado dekle v smrt, ni dognano. Gotovo ne samo prepričanje, da bo kmalu konec njene službe v kolodvorski restavraciji.

* **Po družinskem prepiru v smrt.** V noči od 3. na 4. maja je odšel iz svojega stanovanja na Tržaški cesti v Ljubljani znani ljubljanski po-

strešek France Pestotnik. Mož je bil precej razdražljive narave. Posebno, kadar je bil malo vinjen, je doma povzročil družinsko prerekanje. Tako tudi usodnega večera. Pestotnik je prišel precej pozno domov in se po krajšem prerekanju odstranil zopet iz stanovanja ter izginil v noč. Odtlej za njim ni bilo več sledu in se je upravičeno domnevalo, da je mož storil samomor. Ta domneva se je te dni potrdila. Dne 25. maja zjutraj pred 8. uro so delavci na jezu pri Fužinah ugledali neznano moško truplo, ki ga je naplavila voda. Truplo je bilo že v razpadajočem stanju. O najdbi je bila takoj obveščena orožniška postaja v Vevčah. Komandir stanice g. Sušnik je na licu mesta uvedel preiskavo in ugotovil, da je utopljenec pogrešani France Pestotnik. Na truplu ni bilo nikakih znakov nasilnosti in je torej očitno, da je France Pestotnik sam šel v smrt v Ljubljano.

* **Konj odgriznil kravi jezik.** Pri Vozlu v Šmartnem so imeli v hlevu konja in kravo, ki sta pulila iz jaslji vsak svojo krmo. Kravi pa zadnje dni njena natura ni dala miru. Silila je v konjske jaslji in je konju izpod gobca pulila mrvo. Konj je nekaj časa prenašal muhe svoje tovarišice. Končno pa se mu je zazdela kravja požrešnost vendarle prebuda. Krepko je hlastnil z gobcem in prijel svojo tovarišico prav za predolgi jezik. Močno je zaškrtnil in že je odletel jezik na tla.

* **Izsledena vlomilska tolpa.** Letošnjo pomlad je neznana vlomilska tolpa povzročila mnogo strahu v okolici Slatine-Radencev. Vlomilci so bili najpogostejši v Slatini sami, dalje v Hrastju, Murščaku, Kapeli, Rožičkem vrhu, Očeslavskem vrhu in Radenskem vrhu. Orožništvo je drzne vlomilce, o katerih pa ni nikdo znal, kdo bi to bili, vedno pazno zasledovalo, toda zasledovanje je bilo dolgo popolnoma brezuspešno. Vdirali so v hrame, najraje pa so obiskovali kleti, iz katerih so znosili vse, kar jim je bilo po godu. Sled za tatovi je ostajala vedno v opisanem okolišču. Najpogostejši so bili vlomilci v marcu, ponehali pa niso tudi pozneje, čeprav so postali zadnje tedne bolj redki. Tatove je pričelo očividno skrbeti in so se jeli bati za svojo prostost. Ljudstvo je bilo zaradi početja lopovov vedno bolj razburjeno, zato so pričeli z oprezovanjem za zločince tudi posamezni kmetje, da tako olajšajo delo orožnikom. Naposled so nekateri zaznali za skrivno shajanje domačih fantov, ki so ponoči odhajali iz vasi in se vračali posamič šele zjutraj na svoje domove. Ker tega ni bilo pripisovati le običajnim podeželskim vasovanjem, so posvetili orožniki iz Slatine-Radencev tem fantom več pažnje. In te dni je njihovo prizadevanje res rodilo uspeh. Orožniki so dognali, da so tvorili drzno vlomilsko tolpo domačini, sami mladi fantje: 27letni Matija Kokolj z Radenskega vrha, 18letni Ludovik Klemenčič iz Puričnjaka, dalje še dva fanta iz okolice in Miha Horvat iz Murščaka. Čim so orožniki imeli za svoj sum v rokah dovolj dokazov, so fante aretirali in jih spravili v zapore mariborskega sodišča. Ušel jim je le eden, in sicer na drugi svet. Bil je to vodja vlomilcev Miha Horvat, ki je bil ubit aprila meseca pri nekem fantovskem pretepu. Orožnikom se je posrečilo zapleniti tudi skoro vso zalogo nakradenega blaga.

* **Vlomilci v vagone pod ključem.** Železniška policija in organi policijske ekspoziture na glavnem kolodvoru so že dalje časa opažali sumljivo kretanje raznih moških na kolodvoru in po raznih stranskih tirih okrog skladišč. Te dni se je posrečilo agentom spraviti na varno kar tri take postopače, ki so se preživljali v glavnem z vloomi v razne vagone. So to 20letni France Kačnik, doma iz Slovenjgradca, 24letni Avgust Tavčar iz Ljubljane in bivši hlapec Ivan Borštnar. Kradli so iz vagonov vse, kar so lahko odnesli, ter so prodajali ukradeno robo po mestu. Prenočevali so ti tatovi najrajši v šupah v Štepanji vasi, podnevi pa so se potikali po mestu.

* **Tatvine na deželi.** Eno zadnjih noči je bilo vlomljeno v trgovino Franceta Pušaveca v Lahovčah. Ukradenih je bilo nekaj jestvin, sukanca in drugih predmetov v vrednosti 600 Din. Tatvino je najbrže izvršil cigan Ivan Held, ki se potepa po tamošnjem okraju. V njegovi družbi se nahaja

VIII. medn. vzorčni velesejem v Ljubljani od 2. do 11. junija 1928.

600 razstavljalcev - Vsakovrstno blago - Ugoden nakup - Specialne razstave: avtomobilska, pohištvena, francoska, kmetijsko-strojna, umetniška, higijska.

Popust na železnicah in parobrodih. Legitimacije se dobe v večjih denarnih zavodih, potniških uradih in po pošti - - - tudi od velesejskega urada. - - -

tudi okrog 22letna ciganka, ki nosi s seboj približno 4 leta starega otroka in mačko. - 15letni Lojze Kolar je služil nekaj časa pri Ivanu Alterbacherju v Breznem. Dne 16. maja pa je neznano kam izginil, prej pa je ukradel svojemu delodajalcu več parov čevljev. - Drzen vlom je bil izvršen 16. maja v gostilno Rudolfa Orthaberja v Marenbergu. Neznani svedrovec si je nabral velike množine cigaret, jestvin ter drugih stvari. Gospod Orthaber je oškodovan za okroglo 1300 dinarjev.

* **Pretkana ciganka.** Orožniška postaja v Konjicah poroča, da se je v tamošnji okolici pojavila navihana ciganka, ki je že več kmetovalcev pošteno odrila. Tako je bila nedavno pri posestnici Antoniji Kolaričevi v Zgornji Pristavi. Rekla ji je, da zna «oprati», da ji bo vso živino pomnožila ter odgnala vse bolezni od hiše. Da bi ženicu še bolj prepričala o svojem čarodejstvu, ji je dala neka zelišča, ki imajo baje skrivnostno moč, in kosti črne mačke zoper nesreče, točo, potres in druge nezgode. Seveda ji je kmetica verjela in na ta način je ciganka od Kolaričeve izvabila dva zlata prstana, moško uro z verižico, več komadov perila in obleke, poleg tega pa tudi 1310 Din gotovine. Sedaj zasledujejo ciganko orožniki. Ciganka je stara okoli 50 let, šepa na obe nogi in je male, slabotne postave.

* **Vlomilci v Krškem.** V noči na 15. maja t. l. je bilo vlomljeno v prostore krške hranilnice. Storilec je vlomil v blagajno, v kateri pa ni našel nikake gotovine. Zatem je odprl predal neke mize, kjer je izmaknil 140 Din gotovine. Zlikovec se je podal nato v prostore zemljiške knjige, kjer pa ni ničesar našel. Isto noč je obiskal svedrovec še lekarniške prostore Franje Šušteršičeve, kjer je ukradel fotografski aparat in nekaj gotovine.

* **Mlad zlikovec prijet na Vranskem.** Pred nekaj dnevi je prišlo na Vranskem v Savinjski dolini med skupino delavcev do pretepa. 24letni Štefan Jurina, doma po lastnem zatrjevanju iz Gdencev v občini Začretje na Hrvaškem, se je v prepiru zagnal v nekega nasprotnika, potegnil nož in prerezal fantu zadaj vrat. Na pretep opozorjeni orožniki so takoj prihiteli ter aretirali Jurino, ki se je skušal skriti za nekimi hišami. Jurina je bil na vranskem sodišču zaslišan in nato vtaknjen v tamošnji zapor. Ker pa se je zdelo preiskovalnemu sodniku, da Jurina ne poseduje pravih dokumentov, in ker je fant mešal hrvaščino s primorskimi izrazi, je pričel sodnik dvomiti, da ima pred seboj res Jurino. Ker pa fant

Jutro

Vse srebrne so meglice,
v trati biserne rosice.
Z roso cvetka se umiva,
zarjico meglica skriva.

Pa je prišlo solnce zlato
z žarki na cvetočo trato
in meglico razpršilo,
biser-rosico popilo.

Albin Čebular.

le ni hotel priznati, kdo prav za prav je, se je sodišče na Vranskem obrnilo na ljubljansko policijsko direkcijo in jo prosilo za pomoč, da se dožene istovetnost aretiranca. Na Vransko se je pripeljal nadzornik g. Ljubič, ki je na podlagi prstnih odtisov dognal, da je nepridiprav 24letni Albert Trampuš, doma iz Štjaka pri Sežani. Njemu je Trampuš pozneje tudi priznal, da se nahaja od doma že nad pet let in da je pobegnil iz Italije zaradi različnih prestopkov. Trampuš je šel služiti kot devetletni deček. Kmalu po izbruhu vojne se je doraščajoči deček podal med tihotape in se v taki družbi popolnoma skvaril. Pečal se je v glavnem s tihotapstvom tobaka, ki ga je prenašal s Kranjskega na Primorsko tudi še po končani vojni. Ko pa je tihotapski posel prenehal cveteti, sta se z nekim tovarišem odločila, da pričneta krasti. Začela sta se potepati po vsem Goriškem in Primorju in kradla. Slednjič sta se oba seznanila v Trstu s ponarejevalci lir in sta skušala ponarejeni denar spraviti v promet v idrijskem okraju. Posel jima je šel več dni prav dobro izpod rok, slednjič so pa njune manipulacije izvolali karabinierji, ki so njegovega pomagača aretirali, dočim se je Trampušu posrečilo pobegniti čez hribe v Slovenijo. Tu je služil na različnih krajih na deželi kot hlapec, bil je zaposlen kot delavec pri trasiranju novih železniških prog na Dolenjskem in na Štajerskem, klatil se je po mestih na Hrvaškem in si služil kruh tudi kot prodajalec sladoleda. Ker sumijo oblasti, da ima Trampuš na vesti še več pregreh, je uvedena obširna preiskava.

* **Ukradeno in zopet vrnjeno razpelo.** Nedavno je bilo ukradeno iz kapelice pri župni cerkvi v Stražišču poleg Kranja dragoceno zlato razpelo. Sedaj je vrnila cerkvi razpelo neka posestnica iz Zabnice, ki ga je kupila od neznanega moškega za neznatno ceno 50 Din, dasi je vredno nad 3000 Din. Po opisu prodajalca s strani posestnice se je moglo ugotoviti, da je razpelo prodal kmetici 60letni cerkveni tat Frakelj iz Ovčič pri Podnartu. Njega sumijo tudi, da je pred kratkim izvršil vlom v Drulovki pri krojaču Janezu Udirju, kateremu je odnesel blaga za tri moške obleke in še druge stvari.

* **Vlomilci in tatvine okrog Kranja.** V noči na 21. maja je bil izvršen v Voklem v trgovino Josipa Beliharja večji vlom. Vlomilci so imeli dokaj sreče pri opravljanju svojega posla in so nemočno odnesli novo moško kolo ter večjo množino špecerijskega in manufakturnega blaga v skupni vrednosti nad 6000 Din. Sled za vlomilce je vodila skozi gozd Terovo pri Repni. Zločina so osumili nekega Alojzija Škodlarja, brezposelnega in poznane vlomilca, rodом iz Dornice. Pri svojih 33 letih ima mož že zelo burno preteklost za seboj: vodil je svojčas vlomilsko tolpo v ljubljanski okolici ter je že več let presedel v ječi in prisilni delavnici. Škodlar se je omenjenega večera mudil v trgovini Beliharja in se je izdajal za delavca iz Tržiča. Razen Škodlarja je bila vlomna osumljena njegova komaj 16letna sestra ter več tovarišev. Zasledovanje je bilo zelo oteženo, ker osumljenci nimajo stalnega bivališča. Včeraj pa se je mudil Škodlar s sestro zopet v Voklem, kjer je razpečaval razno blago, ki je izviralo iz neke trgovine v Kamniku, v katero je bil pred kratkim izvršen vlom. Ljudje so o tem obvestili orožnike iz Senčurja, ki so kmalu ujeli Škodlarja in sestro ter oba spravili v zapore kranjskega sodišča.

* **Pri slabem teku, slabem želodcu, leni prebavi, zaprtju, kožnih izpuščajih odstrani uporaba grenčice «Franz Josef» vse slabe in strupene**

6 Za čas velesejma 6

se priporoča

staroznana restavracija

„Pri šestici“

(Pri zeksarju)

6 v Ljubljani. 6

Sledeče srečke V. razreda

državne razredne loterije, ki jih je prodala

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 19,

so bile izžrebane dne 18. maja, in sicer so zadele

Din 40.000 je zadela številka 72 176

Din 3500 je zadela številka 47.391

Po Din 1500— so zadele številke: 91.798, 7.529, 46.089, 53.889, 10.883, 10.990, 34.686, 84.546, 123.900.

Po Din 500 so zadele številke:

14.126, 14.103, 100.742, 5.735, 15.461, 15.494, 15.412, 15.437, 30.982, 40.319, 53.433, 66.670, 66.682, 91.702, 115.638, 7.584, 20.039, 20.163, 20.199, 20.138, 46.059, 58.262, 58.329, 58.332, 58.351, 58.366, 70.395, 82.862, 82.860, 82.820, 82.864, 82.811, 95.468, 95.496, 99.705, 99.709, 109.482, 120.223, 120.257, 120.252, 76.739, 76.738, 103.144, 10.892, 10.946, 10.986, 10.963, 34.722, 47.384, 47.301, 60.114, 60.104, 84.558, 84.653, 97.334, 97.451, 108.112, 108.218, 108.227, 123.813, 123.822, 23.322, 23.330, 72.037, 73.615, 97.451, 111.405, 111.465, 121.085, 10.890

dne 21. maja

Din 3.500 je zadela številka 84.507

Po Din 1500— so zadele številke: 5.746, 5.750, 30.943, 66.633, 20.037, 22.532, 70.358, 70.392, 82.847, 99.799, 78.762, 34.715, 60.143, 123.895, 12.699

Po Din 500 so zadele številke:

14.127, 100.701, 5.757, 15.486, 15.404, 30.936, 30.975, 40.575, 53.425, 53.450, 66.607, 91.772, 115.639, 115.691, 115.660, 7.535, 7.574, 7.548, 7.604, 20.074, 22.553, 58.236, 58.378, 70.241, 70.303, 70.361, 70.398, 95.460, 99.769, 99.739, 99.733, 99.810, 99.873, 109.734, 109.748, 109.832, 120.145, 78.739, 78.733, 78.732, 103.196, 10.845, 10.955, 10.947, 34.738, 34.764, 47.376, 60.123, 60.169, 84.650, 84.673, 84.649, 97.323, 97.346, 97.433, 97.422, 108.118, 108.168, 108.169, 108.136, 108.133, 123.828, 123.877, 123.937, 123.970, 12.694, 17.408, 30.074, 24.202, 11.135, 78.797

dne 23. maja

Din 3.500 je zadela številka 20.178

Po Din 1500— so zadele številke: 5.707, 115.603, 7.691, 7.676, 53.367, 58.387, 72.164, 109.776, 78.763, 123.821, 123.847

Po Din 500 so zadele številke:

14.113, 14.115, 14.133, 100.736, 100.740, 5.796, 30.939, 30.951, 53.443, 66.601, 91.800, 91.726, 115.627, 115.636, 115.612, 20.176, 22.518, 46.080, 46.178, 46.183, 58.255, 58.203, 58.275, 70.243, 70.340, 70.333, 72.161, 109.894, 78.712, 103.197, 10.833, 10.961, 10.945, 34.603, 34.677, 34.786, 34.768, 47.345, 47.372, 47.361, 47.326, 60.126, 84.694, 97.390, 97.379, 97.412, 97.499, 97.477, 108.107, 108.214, 108.280, 108.281, 123.872, 123.823, 123.802, 123.957, 123.939, 24.570, 23.334, 24.211, 24.221, 24.214, 35.841, 95.990, 97.499, 97.477, 111.466, 111.483, 111.451

dne 25. maja

Din 20.000 je zadela številka 109.800

Po Din 1500— so zadele številke: 109.715, 5.709, 91.763, 22.555, 95.463, 109.833, 10.864, 84.539, 223.851.

Po Din 500 so zadele številke:

14.125, 100.749, 5.732, 5.749, 15.455, 30.943, 30.934, 40.526, 53.422, 53.419, 53.485, 53.499, 66.672, 66.676, 91.725, 7.513, 7.543, 7.648, 7.614, 20.069, 20.070, 20.167, 46.025, 46.136, 58.239, 58.337, 58.302, 58.349, 70.322, 72.158, 95.446, 95.494, 99.746, 99.750, 99.703, 99.844, 99.887, 99.866, 109.739, 120.169, 120.184, 120.242, 120.291, 76.703, 78.701, 103.150, 10.874, 10.842, 10.827, 10.841, 10.904, 34.696, 34.776, 60.112, 84.541, 84.616, 84.679, 97.314, 97.485, 108.173, 108.288, 108.208, 108.263, 123.803, 123.962, 123.958.

Po Din 125 so zadele številke:

24.597, 24.585, 11.121, 11.127, 23.314, 47.522, 47.534, 72.006, 95.991, 95.989, 95.966, 97.485, 121.076.

Dobitke bomo izplačevali od 1. junija do 14. septembra t.l.

Srečke za tekoče žrebanje so razprodane in torej izžrebanih ne moremo več zamenjati.

Naročilne dopisnice smo danes priložili ter prosimo vse zainteresirane, da naročijo takoj nove srečke.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19.

movi, ki se nabirajo v telesu. Ze stari mojstri zdravilne vede so pripoznali, da je grenčica «Franz Josef» izborna odvajalno sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
 Le „Domovina“ je za nas!**

V ognjeni prsti

Pripovedka.

Po toplem pomladnem dnevu so zapihljale hladne večerne sapice, krilatci so utihnili, priroda je legla k počitku.

Skrivnostno nočno tišino je motilo vriskanje, odmevajoče s Trnišča v dolino. «Že zopet rogo-

vili», so se menili sosede o Ložarjevem Cenetu, prvem navihancu in vasovalcu.

«Nocoj gremo čakati dolince», je Cene navduševal tovariše pred hlevom na dvorišču. «Na Ažmanovega Toneta imam posebno piko.»

«Kvadratna sreda je», so se obotavljali drug za drugim.

«Plašljivci!» se jim je rogal. «Odrasli fantje, pa taki zajci!»

«Kvadratna noč ima svojo moč», je vedel Stradežev Tine.

«Strahopetec!»

«Ali se upaš nocoj čez Počivališče?» ga je prijel Lisjakov Peter.

«Zakaj pa ne?» se je potrkal na prsi.

«Mimo Črnega gabra, kjer se je pred leti nekdo ponesrečil?»

«Prinesel vam bom gabrovo mladiko v dokaz, da sem opravil.»

Cene se je poslovil in hotel oditi.

«Počakaj, da te pospremimo», so se mu ponujali, zakaj nihče ni hotel ostati bojazljivec.

Šli so iz vasi proti griču, imenovanem «Počivališče», kjer so počivali pogrebci s krsto ob vsakem pogrebu. Ob poti je stal ponosen črni gaber s spominsko desko in z imenom ponesrečenega pokojnika. Zvon vaške podružnice je udaril enajsto uro.

«Ali slišite, kako je nekaj zašumelo?» se je zganil Stradežev Tine.

«Kakor val je smuknilo mimo mene», je Ažmanov Tone vztrepetal in zbežal proti vasi; za njim so jo ubrisali tudi drugi; ostal je le Ložarjev Cene, navidezno pogumen, skrivaj pa ga je oblival mrzel znoj.

«Eh, domišljija!» se je osrčeval; že je razložil pred sabo senco črnega gabra z zakrivljenim deblom, ob katerem je zapazil visoko moško postavo, čije glava je segala do spominske deske sredi gabra.

«Prikazen!» mu je zašumelo po ušesih in zahreščalo po kosteh. Nekaj ga je siloma rinilo mimo drevesa, dočim se mu je volja upirala ter ga je pritiskala, naj se povrne.

«V takem primeru moraš naprej!» mu je brnelo na ušesa.

Od groze so se mu šibila kolena, ko je stopal mimo gabra. Velikan je iztegnil težko roko in Cene je začutil njegovo pest na svoji rami. Skoro sesedel se je pod njeno težo, vendar je ohranil še toliko poguma, da je dospel v dolino in odtod po drugi poti na Trnišče.

Drugi dan je bil Cene ves prepaden in zamišljen. Fantom, ki so ga spraševali po gabrovi mladiki, je pokazal suknjič z vžganim odtisom prstov na rami, kamor se ga je dotaknila roka prikazni.

Najlepše pravljice so v knjigi

Tolovaj Mataj,

ki ima tudi 15 slik in velja

le 16 Din; s poštnino 19 Din.

Pošilja jo **knjigarna**

Tiskovne zadruge v Ljubljani,

Prešernova ulica št. 54.

ŽENSKI VESTNIK

Kako treba spravljati jajca

Jajca so zelo važno in izdatno hranilo. Vsebujejo vse tiste tvarine, ki jih naše telo potrebuje za hrano. Vsebujejo beljakovino, tolščo in razne rudninske snovi. Navadna, najboljša in najbolj priljubljena so kokošja jajca. Jajca kokoši, ki so krmljene z žitom in ki si sicer same poiščejo hrano, ki jim tekne, zlasti črvov in žuželk, so vedno boljše kakor jajca kokoši, ki jih hranimo s krompirjem ali pa s prečiščeno krmo. Zelenjava, t. j. trava, detelja, solata itd. veliko pripomore, da imajo jajca dober okus.

Jajca, ki jih hočemo spraviti za zimo, morajo biti pred vsem sveža. Sveža jajca imajo lepo belo ali rjavkasto gladko lupino in so prozorna, ako jih držiš v temnem prostoru proti luči. Ako pa je jajce neprozorno in se vidi notri temne pege, potem je pokvarjeno, in to tem bolj, čim večje so pege. Tista jajca, ki so spodaj čisto črna, zgoraj pa svetla, so pa sploh popolnoma gnila. Jajce, ki klopota, ni več sveže in ni za zimsko shranjevanje.

Jajca konzerviramo na več načinov. Najenostavnejše je shranjevanje v časopisnem papirju. Ako zavijemo vsako jajce dobro v časopisni papir, jih zložimo tesno drugo zraven drugega in povrh še pokrijemo s papirjem, jih na ta način lahko ohranimo užitna vsaj tri mesece. Seveda morajo biti jajca, ki jih tako spravljamo, sveža in pa tudi popolnoma čista. Dobro zaviti jih je treba radi tega, ker je jajčja lupina prozorna t. j. luknjičasta tako, da prihaja zrak v notranjost, kar jajce kmalu pokvari.

Tudi v suh pesek, pepel, žaganje, otrobe ali žito lahko spravimo jajca za nekaj časa, ne da bi se pokvarila. Ne smejo se pa tiščati drug drugega in na vrhu morajo biti dobro pokrita, da ne pride zrak do njih.

Tako shranjena jajca ne izgubijo nič na okusu. Jajca, ki prihajajo pozimi na trg, so navadno bila shranjena v apnu. Taka jajca nimajo dobrega okusa, so pa za kuho porabna.

Kokoši gnoj

Kokoši gnoj, ali kakor navadno pravimo kurjek, ima v sebi jako veliko hranilnih snovi in je zato izvrstno gnojilo. Ker ima največ dušika in fosforne kisline, je zlasti zelo prikladno gnojilo za cvetlice in za zelenjavo.

Samega v trdi obliki ne moremo rabiti, ker je premočen in bi nežnim koreninam samo škodoval. Zato vzemimo kako staro pločevinasto posodo ali kak star sod, ki ni za nobeno drugo rabo več, stresimo vanj kurjake in prilijmo vode, da se dobro namoči. Ob poletni vročini začne ta zmes kipeti in pripravljati hranilne snovi za rastline.

A tudi tako pripravljeno gnojilo je samo še premočno; zato ga je treba še zredčiti z vodo, kadar ga uporabljamo.

S to vodo je dobro zalivati zelenjavo in vse vrste cvetličja, tudi cvetlice v lončkih.

Vsaka gospodinja, ki ima perutnino, si tako lahko pripravi izvrstno gnojilo za svoj vrt brez umetnih gnojil.

Gojitev oleandra

Marsikdo se pritožuje, da mu oleander ne cvete, čeprav ima vse polno popja.

Da ti bo oleander dobro uspeval, ga moraš predvsem dobro zalivati, posebno poleti, ko potrebuje mnogo vlage. Baš pomanjkanje vlage povzroča, da postane popje puhlo in se ne more razcvetiti.

Fina, črna vrtnarska zemlja ni za oleander, ker vsebuje premalo hranljivih snovi za to rastlino, ki zelo hitro raste. Prava mešanica zemlje za oleander je ta-le: en del dobre vrtnice, en del preperle ilovnate zemlje (ne ilovice), en del predelane ruševine, en del zdroba od opeke in peska. V tako zmešani zemlji se oleander bujno razvija.

Poleti postavi oleander na zelo solnčen prostor, ga dobro zalivaj in tudi večkrat vsega pokropi s postano vodo. Gnojiti ga je najbolje s kravjim gnojem, razredčenim v vodi. Tudi je treba vrhno plast zemlje večkrat zrahljati.

Pripomniti je še, da je oleandrovo listje kakor tudi cvetje zelo strupeno, in ga zato nikar ne devaj v usta.

Za kuhinjo

Grahova juha. V slan krop deni kuhati pol litra graha. Ko je grah kuhan, ga odcedi; vode pa ne

Krzna.

Bela krzna nimajo za okras sobe nobene vrednosti, če zares niso čiste bele barve.

Taka krzna lahko vedno čistite z „RADIONOM“ brez velikega truda.

Napravite raztopino „RADIONA“ v mrzli vodi in krtačite s to raztopino krzno v ravnih potezih.

Nato morate s čisto vodo dobro izprati, da izgine „RADION“ in nesnaga.

Potem posušite krzno v blagi toplini, a nato ga okrtajte, pa bo kot novo in belo kot sneg.

zlij proč, ker jo boš rabila. Nato pretlači grah skozi sito. V kozo deni žlico masti, na vročo mast žlico moke in naredi prežganje, a ne preveč rjavo. V prežganje deni tudi malo čebule. Nato deni v prežganje pretlačeni grah, dobro premešaj in zalij z grahovo vodo, ki si jo prej odcedila. Če je premalo vode, dodaj še čiste vode ali pa goveje juhe, če jo imaš pri roki. Ko se je grahova juha kuhala četrto ure, dodaj še žlico smetane, malo popra in peteršilja, pa pusti, da še malo prevre. Opeci zraven malo kruha in ga daj v skledo, nato nalij grahovo juho v skledo in daj takoj na mizo.

Dušen grah. V kozo deni žlico masti in na še mrzlo mast žličico sladkorja. Ko sladkor porumeni, daj žlico moke in drobno zrezane čebulice in mešaj na ognju tako dolgo, da moka in čebula porumenita. Nato dodaj pol litra (ali pa malo več) zluščenega graha, dobro premešaj in osoli, zalij z vodo in pusti tako dolgo kuhati, da se grah skuha. Moraš pa večkrat premešati, da se ne prismodi. Deset minut, preden daš na mizo, dodaj dve žlici kisle smetane, malo popra in svežega peteršilja. Tako prirejen grah je dober kot prikuha h govejemu mesu s krompirjem.

Ajdovi žganci. Žgance zna pač vsaka slovenska gospodinja skuhati. Prav dobri žganci pa se dajo napraviti na naslednji način: Olupi in operi tri srednje debele krompirje, jih zreži na kosce in deni kuhati v trilitrski lonec. Vode naj bo do polovice lonca. Vodo osoli. Ko je krompir eno uro vrel, stresi pol kilograma ajdove moke v lonec in pusti kuhati še dobre četrto ure. Lonec imej pokrit, da vre voda čez moko. Ko so se žganci tako kuhali, jim potem odcedi vodo v en lončič, žgance pa dobro premešaj. Nato jih malo zabeli z maslom ali mastjo in še dalje mešaj. Če si preveč vode odcedila in je moka še suha, pa dolij malo vode, ki si jo prej odcedila. A pazi, da je ne odliješ preveč. Testo za žgance mora biti bolj suho in trdo, ker le tedaj se dajo žganci drobno natrebiti. Ko so se žganci dovolj časa kuhali, jih odstavi od ognja in natrebi. To se pravi, testo zajemaj s kuhaličnico in ga trgaj z vilicami z nje dol, da tako natrebiš drobne žgančke. Ko si vse testo iz lonca porabila, oziroma žgance natrebila, jih dobro zabeli z ocvirki ali z maslom ali pa z mastjo, na kateri si zarumenila malo zrezane čebule.

Riž z graham. Pol kilograma govejega, telečjega ali pa svinjskega mesa drobno sesekljaj. V

kozico deni žlico masti in na vročo mast drobno zrezane čebule. Ko čebula zarumeni, deni sesekljano meso na mast in ga malo popraži (kakih deset minut), nato daj četrto kilograma zluščenega graha in zopet deset minut duši. Potem dodaj deset pesti opranega riža, dobro premešaj in še malo duši ter zalij z vodo. Dodaj za noževno končnico popra in malo sesekljane zelenega peteršilja in pusti, da počasi vre, da se riž skuha. Lahko pa narediš riž z graham tudi brez mesa, kar je tudi zelo dobro. Zraven daj na mizo še solate ali pa krompir z jesihom in oljem.

Jetrni emočki za juho. Mešaj pol žlice masti, da postane mast snežnobela, nato vzemi eno jajce in zopet mešaj. Četrto kilograma telečjih jeter dobro nastrgaj in dodaj k masti in jajcu. Pol žemlje ali belega kruha namoči v mleku, ga dobro stisni in primešaj zraven. Malo osoli in dodaj še malo popra, zelenega peteršilja in žlico moke. Vse to dobro zmešaj, oziroma stepi, in zakuhaj majhne emočke v vreli juhi, ki naj vre 20 minut.

Praktični nasveti

Madež od oljnate barv je najtežje spraviti iz obleke. Zelo dobro sredstvo, ki izpere tudi stare madeže, je mešanica dveh delov terpentina, dveh delov salmijaka in enega kisovega etra. To tekočino si lahko daš napraviti v vsaki drogeriji. Povrh je dobro izprati madež še z mehkim milom.

Pri snaženju posteljnine se poslužuj tudi zračne sesalke (pumpe), kakor jih imajo kolesarji. Nobena krtača ne more tako do prahu kakor sesaljška.

Krtače za lase je treba večkrat izpirati. Ko je krtača umita v vroči vodi, jo dobro izperi še v mrzli vodi, da postanejo ščetine zopet bolj trde.

Pohišstvo iz hrastovega lesa najbolje čistimo s kropom, v katerem smo raztopili malo boraksa. Nato pohišstvo dobro posušimo, oziroma odrgnemo s krpo, namočeno v lanenem olju.

Čiščenje oken. Ako namažemo šipe s parafinom in potem dobro zdrgnemo s kako krpo, se bodo okna svetila kot kristal.

Sveže madeže od rje spravimo iz perila s kislim mlekom.

Kadar pereš volneno blago, glej, da bo voda, v kateri izpiraš, enako topla kakor voda, v kateri si prala.

V kuhinji imej vedno pri roki boraks. To je dobro sredstvo pri opeklinah ali če se popariš.

Steklenice s steklenim zamaškom se včasih ne dajo odmašiti. Ako poizkušamo odpreti s silo, se ali zamašek odlomi ali pa vrat steklenice zdrobi. Ako razgrejemo vrat steklenice, se pa rada odpre.

Da boš lahko lepo likala, moraš gledati, da je likalnik vedno čist in gladek. Če je umazan, ga umij z vročo vodo, v kateri si raztopila precej sode. Kadar likalnika več ne potrebuješ, ga ne postavljalj tako, da stoji na svojem dnu, ampak ga spravljalj v položeni legi.

Kadar vsajaj lepotečne cvetlice v nove lončke, prvi čas rastline nikdar rade ne uspevajo. Zgana glina posrka iz zemlje vso vlago, tako da se prst skrči in nastane med zemljo in posodo praznina. Zaradi tega voda, s katero zalivaš, po tej praznini tudi hitro odteče. Zato je treba nove lonce, preden posadimo vanje cvetlice, vedno nekaj dni namakati, da se dobro nasrkajo vlage.

Preležano, zmečkano ali ponošeno obleko — če jo hočeš prenoviti — razparaj in, če ima madeže, jih odpravi, potem pa razgrni blago na sopari. Ako to ni pripravno, pa zmoči platneno krpo, jo ožmi ter položi na blago, na kar ga polikaj z vročim likalom. Tako bodo izginile vse gube in zmečkanosti. Nikdar ne smeš likati volnenega blaga kar prosto z železom, ampak vedno le skozi mokro krpo.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Iz zgodovine kmetskega stanu

Veliki tolminski punt.

Kot smo videli, upori v XVI. stoletju niso zboljšali položaja slovenskega kmeta. Nasprotno, maščevanje graščakov in vedno naraščajoči davki

so še bolj pritisnili nanj. Nezadovoljstvo med kmeti torej ni moglo izginiti. Zato vidimo, da se tudi upori vedno ponavljajo. Po obsegu je med največjimi tako zvani Veliki tolminski punt.

V začetku XVIII. stoletja so bili veliki kmeti upori na Goriškem. Središče upornega gibanja je bilo na Tolminskem. Tolminci so bili na glasu kot ljudje upornega duha. Leta 1651. je prišlo tolminsko gospostvo in glavarstvo v last rodbine Coronini. Coronini so bili italijanska rodbina in so bili že zaradi tega manj priljubljeni. Poleg tega so svoje podložnike neusmiljeno izžemali, tako da je še danes njih početje Tolmincem v spominu.

Očiten upor se je vnel v začetku XVIII. stoletja proti grofu Jakobu Antonu Coroniniju. Voditelj je bil Šimen Golja s Kneže. Kakor v XVI. stoletju, tako so se tudi to pot kmetje najprej pritožili pri cesarju; poslali so k Leopoldu Habsburškemu na Dunaj posebno poslanstvo, ki mu je bil na čelu Golja, ki se je pritožil zoper stiske in krivice, ki jih morajo pretrpeti od svojih gospodarjev. Vlada pa se je postavila na stališče, da se kmetje neopravičeno upirajo, zato je nekatere odposlance zaprla in jih obsodila. Golja in nekateri drugi so srečno odnesli petz. A prišlo je v Tolmin cesarsko povelje, naj tudi te zapro. Ker Golje samega niso mogli ujeti, so zaplenili njegovo precej veliko imetje, ki je pripadlo državni blagajni.

Višek je doseglo uporniško gibanje na Tolminskem leta 1713., ko je izbruhnil veliki tolminski punt. Povod so dali takrat novi državni davki. Vlada je namreč uvedla takrat na Goriškem davek na vino in meso. Novemu davku so se Tolminci uprli. Glavni davkar za Goriško je bil tedaj neki Bandel, strog človek, ki ni nikomur prizanašal in si je bil pri davkarji napravil velik denar. Imel je okoli sebe veliko davkar-skih pomagačev, ki so enako skrbeli za svoje žepe. Tolminci so bili že nekaj let dolžni davek in Bandel jih je zamen opominjal, naj plačajo. Na tihem se je proti Bandlu snoval upor in se vedno bolj širil. Središče tega upora je bila idrijska dolina, zlasti Sveta Lucija, Idrija, Roče in Šentviška gora. Voditelji so hodili okrog in ščuvali ljudi na upor. Vse to se je godilo na skrivnem, tako da tolminski grof o tem ni ničesar zvedel. Povod pa, da je upor nenadoma izbruhnil, je dal imenovani davkar Bandel.

Ko Tolminci kljub opominom niso hoteli plačati novega davka, ga je hotel Bandel dobiti s silo. Leta 1713. je prišlo mnogo Tolmincev po kupčijskih opravkih v Gorico. Ko so se hoteli z nakupljenim blagom vrniti domov, jih je ukazal Bandel s konji in blagom vred zapreti na goriški grad.

Novica se je raznesla kakor blisk in razgrela kmetom kri. Hitro se jih zbere okrog 500 in odkorakajo za silo oboroženi proti Gorici. Pri Solkanu jih sreča grof Coronini in jih vpraša, kam gredo. Ti mu povedo, da gredo obračunati z Bandelom. Grof jih skuša odvrniti od tega namena, a ker mu to ne uspe, odjezdi proti Gorici in naznani, kaj nameravajo kmetje. Deželni glavar odide s 40 vojaki proti Solkanu in skuša kmete pregovoriti. Ker pa kmetje niso hoteli odnehati, ukaže glavar vojakom, naj kmete razkrope. Vojaki so začeli med nje streljati. En kmet je bil ustreljen, dva pahnjena v Sočo, pet in dvajset pa so jih ujeli.

Kmalu pa se je raznesla novica, da koraka proti Gorici 5000 Tolmincev in Kanalccev. Zato ukaže glavar, naj zasede solkanski klanec oddelek deželnih brambovcv. A ko so se Tolminci drugi dan zbrali, so brambovci potegnili z njimi in odkorakali proti Gorici. Tu obstopijo glavarjevo hišo in zahtevajo od njega, naj izpusti ujetnike in jim vrne zaplenjeno blago. Glavar se začne z njimi pogajati, ko pa vidi, da kmetje ne odstopijo od svojih zahtev, se zboji in se umakne v grad, odkoder nadaljuje pogajanja.

Medtem so začeli kmetje razdirati Bandlovo hišo in prodajati premičnine. Zdaj so Tolminci vnovič zahtevali od glavarja, naj izpusti ujetnike. Prestrašeni glavar je izprevidel, da ne opravi nič, in je izpustil ujetnike ter pismeno potrdil,

da bodo Tolminci odslej oproščeni nevšečnega jim davka.

Kmetje so odšli in zanesli upor po vsem Goriškem ter se pripravljali na nov pohod proti Gorici. V tej stiski zaprosi glavar na Dunaju za pomoč. Vlada pošlje takoj 700 Hrvatov in nekaj drugih čet, ki so upornike na Vipavskem ukrotili in polovili.

Čez osem dni pa počí znova glas, da se zopet bližajo Tolminci. Glavar se prestraši in pokliče Hrvate na pomoč. Zdaj so se tudi kmetje zbalili ter so ostali doma.

Prišla je kazen za upor. Glavar je nastanil Hrvate po Tolminskem in Kanalskem. Načelnike upora so polovili in odgnali v Gorico. Začela se je sodna preiskava, ki je trajala devet mesecev. V aprilu leta 1714. je bilo proglašena sodba. Enajst voditeljev naj bi bilo usmrčenih, sto in petdeset kmetov pa je bilo obsojenih na zapor.

Kazen nad obsojenimi Tolminci se je izvršila 20. aprila v Gorici. Načelniki so bili obglavljeni, potem pa so njih trupla razčrtali. Vsi tolminski župani so morali biti navzoči pri izvršitvi obsodbe.

ZANIMIVOSTI

× **Malo je lepih ženskih nog.** Lepe nožice spadajo k ženskim čarom. Zlasti odkar so kratka krila v modi, so prišle ženske nožice še bolj do veljave. Toda lepih nožic je malo. Statistika, ki jo je te dni objavil neki Francoz o lepih ženskih nožicah, je zelo neugodna. Ta gospod, ki je baje strokovnjak in zna ceniti ženske nožice, je potoval po Evropi in Ameriki ter je ugotovil, da najmanj 90 odstotkov žensk nima lepih nog. Mož zatrjuje, da ima 18 od teh 90 odstotkov žensk krive noge na zunaj (X), 9 odstotkov krive noge na znotraj (O), 14 odstotkov ima predebele in 29 odstotkov pretenke noge. 20 odstotkov sploh nima nog, nego sredstva za hojo.

× **Žrtev boja proti rumeni mrzlici.** V Akri v severni Afriki je te dni umrl mož, ki je vse svoje življenje posvetil delu za človeštvo. To je bil sloviti japonski zdravnik in učenjak Noguchi. Noguchi, ki je prejšnja leta živel v New Yorku, se je predvsem pečal s proučevanjem raznih bacilov, odnosno povzročiteljev hudih nalezljivih bolezni. Njegove tozadevne razprave so svoječasno vzbudile veliko pozornost in mu pridobile svetoven sloves. Ko je leta 1918. nastala v Braziliji kuga rumene mrzlice, se je Noguchiju posrečilo odkriti povzročitelja te nevarne bolezni. Šest let je bival v Srednji in Južni Ameriki. Toda nihče za njim ni mogel potrditi njegove ugotovitve. Da razprši vse dvome, se je učenjak še enkrat odločil odpotovati v okuženo ozemlje v severni Afriki in izpopolniti svoje študije. Hotel je dokazati vsem, ki so dvomili o njegovem uspehu, upravičenost svojega naziranja. Postal je žrtev znanosti, kajti rumena mrzlica, proti kateri je iskal leka, je končno zgrabila in ubila tudi njega.

× **Pretrsljiva rodbinska žaloigra.** V vasi Kiscako na Madžarskem se je tik pred binkoštnimi prazniki odigrala grozna rodbinska žaloigra. V omenjeni vasi bivata zakonca Kuclar, ki sta živel prva leta srečno in zadovoljno, zadnje čase sta se pa začela prepirati. Ženi so šli neprestani prepiri na živce in opetovano je zagrozila možu, da bo umorila in podavila vse otroke, če ne bo miru v hiši. Pred prazniki sta se zakonca zopet sprla. Mož je kmalu odšel z doma, žena je pa sklenila izpolniti svojo grožnjo. Vzela je možovo britev in vsem petim otrokom prerežala vratove. Po umoru nedolžnih otročičev si je skušala končati življenje, pa ni imela dovolj poguma. Prerežala si je le žile na rokah in vsa okrvavljena zbežala na dvorišče, kjer je začela klicati na pomoč. Prihitele so sosedje in nudil se jim je grozen prizor. Vsi otroci so bili mrtvi. Prijavili so zločin orožnikom, ki so nečloveško mater aretirali.

× **Umor lepe španske plesalke iz ljubosumnosti.** Ameriško javnost je zelo razburil žalosten konec španske plesalke Marije Monterosove, ki

Želite li se dopasti?

Ako želite biti lepi, obdržati svoje lice mladeniško sveže, svojo kožo elastično in baržunasto, svoje lase lepe in bujne, tedaj rabite za dnevno nego svoje lepote

1. **Elsa-milo zdravja in lepote**, katero ni samo parfimirano toaletno milo, temveč vsebuje v sebi tudi medicinsko preizkušene, dobro delujoče sestavine, katere prodirajo v Vašo kožo in jo vzdržujejo zdravo, lepo, mlado in Vašo zunanost mladeniško svežo.

Fellerjeva prava mila zdravja in lepote so:

ELSA lilijno mlečno milo	ELSA beraks-milo
ELSA rumenjakovo milo	ELSA katranovo (šampon) milo
ELSA glicerino-milo	ELSA-milo za britje.

Poizkusite jih! Nikdar ne boste rabili druga mila! Za poizkus 5 komadov Elsa-mila s omotom in poštino vred 52 Din.

2. **Fellerjevo pravo kavkaško pomado za zaščito lica in kože.** Ona Vam izgladi gube in brazgotine, dela kožo gibko in nežno, briše sledove staranja, ustvarja mladost in lepoto. Iznemadilo Vas bo, s kakšno brzino izginejo solnčne pege, kožne brazde, rdečica nosa, mozolji, sajedavci in drugi vsakovrstni nedostaki kože.

3. **Fellerjevo močno pomado za rast las**, katere preprečuje izpadanje las, prerano osivljenje, čisti lasne luske, dela lase mehke, gibke, bujne ter pospešuje njih rast.

Za poizkus s lončiča ene ali po 1 lončič od vsake Elsa-pomade s omotom in poštino vred za 38 Din.

V Vašem interesu je, da polijete denar vnaprej, ker plačate po povzetju radi poštinih stroškov 10 Din več. — Narodila je nasloviti jasno: Lekarnarja

EUGEN V. FELLER, Stubica Donja
Elsatrg 360 Hrvatska.

Je bila po svoji plesalni umetnosti in lepoti splošno znana. Monterosova je prispela pred leti v Ameriko in je kmalu tako zaslovela, da jo je prevzelo eno največjih newyorških gledališč. Med nešteti občudovalci lepe španske plesalke je bil tudi bogati Argentinec Horatio Columbres, ki ni štedil ne denarja ne časa, da si pridobi njeno naklonjenost. Po dolgem prizadevanju se mu je posrečilo doseči cilj in lepa plesalka je postala njegova ljubica. Obsul jo je z darili in razkošjem, obenem ji je pa s svojo ljubosumnostjo zagrenil življenje. Med zaljubljenca je prišlo opetovano do burnih prizorov in celo v javnih lokalih sta se prepirala. Zadnje čase je Columbres prigovarjal svoji ljubici, naj se poroči z njim. Plesalka ga je prosila, naj še malo počaka, obenem je pa najela nekega detektiva, ki naj bi se informiral o preteklosti bogatega Argentina. Ko se je izkazalo, da je Columbres že oženjen in da ima štiri otroke, ki žive z materjo v Parizu, je bilo ljubavnega razmerja konec, kajti plesalka je svojega ljubčka odslavila. Šele po umoru so oblasti ugotovile, da je stregel Columbres svoji ljubici po življenju, čim mu je obrnila hrbet. Nekega dne je našla lepa plesalka v svoji kočiji peklenski stroj. Vedela je dobro, kdo ga je položil v kočijo, vendar pa ni hotela zadeve prijaviti policiji. Videč, da se je prvi poskus umora izjalovil, je Columbres sklenil, ubiti svojo ljubico in izvršiti samomor. Te dni je napisal oporoko in več pisem upraviteljem svojih posestev, potem pa je odšel v hotel, kjer je stanovala plesalka. Služkinja ga ni hotela spustiti v stanovanje, toda razjarjeni Argentinec jo je pahnil od vrat in planil v salon. Vnel se je prepir in kmalu so zadoneli trije streli. Plesalka se je zgrudila mrtva na tla. Ko je prihitelo v salon hotelsko osebje, si je Argentinec pognal kroglo v prsi in se težko ranil. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico, kjer so ga takoj operirali. Mož je operaciji podlegel. Tik pred smrtjo je še izjavil, da ga lepa plesalka ni ljubila in da brez nje ni mogel živeti.

× **Dvoboj z lokomotivama.** Čudna in obenem strahotna drama se je odigrala nedavno v malem mestecu države Texas v Ameriki. Tam sta živela dva železniška strojevodji, ki sta si bila velika prijatelja. Nedavno se je pa eden poročil in ker sta bila drug na drugega zelo navezana, je dovolil oženjenec svojemu tovarišu, da je prihajal na njegov dom. Trojica se je kmalu dobro razumela. Oba moža sta se menjala v službi. Če je bil eden službeno zadržan, je drugi zabaval ženo. Če se je pa zgodilo, da sta bila oba istega dne prosta, je vladalo v hiši veliko veselje. Žena je bila napram možu vedno ljubezna, napram njegovemu prijatelju pa prijazna. Tako je trojica živela prav zadovoljno in končno je mož prijatelja pozval, naj se preseli k njima. Prijatelj je vabilo z veseljem sprejel. Sosedje so sicer svarili moža, da naj bo previden in da naj ne zaupa prijatelju, toda mož se je samo smejal in bil je celo tako lahkoveren, da je ženi in prijatelju pripovedoval, kako zloben je svet in kako zlobno sodi o njima. Toda ubogi, nič hudega sluteči mož je bil nekega dne silno razočaran, ko je zvedel bridko resnico. Sam se je prepričal, da ga žena vara in da igra prijatelj z njim zločinsko igro. Do usodnega spoznanja je prišlo po naključju. Ko je šel mož nekega večera v službo, mu je med potjo padel težak kos opeke na glavo in ga precej poškodoval. Navzlic temu je hotel v službo, toda tam so ga poslali domov. Čim je prišel domov, je bil priča ženine nezvestobe. Žena se je nahajala v objemu prijatelja. Mož je strahovito vzkipek in prijateljstvo se je izpremenilo v besno sovraštvo. Postal je neizprosni in zahteval je od prijatelja, da se dvobojuje z njim na kakršenkoli način in sicer toliko časa, da eden podleže! Končno sta se zedinila, da se spopadeta z dyema lokomotivama na ta način, da zavozita drug proti drugemu s polno paro. Rečeno, storjeno! Strahotna žaloigra, katere vzrok je bila ženska, se je odigrala in oba moža sta bila smrtno nevarno poškodovana.

× **Odkod so cigani.** V Angliji biva cigansko plemo, ki je zelo dobro ohranilo narečje svojih azijskih prednikov. Učenjaki so ugotovili, da se je

Prilogo, ki Vam bo prinesla srečo,

smo priložili današnji številki „Domovine“. So to naročilnice za srečke državne razredne loterije najsolidnejšega našega domačega zavoda Zadrúžne hranilnice, r. z. z o. z. v Ljubljani. Svetujemo vsakomur, da naroči srečke pri tem zavodu, ki obvešča naše naročnike o izžrebanih srečkah v „Domovini“, tako, da ni potreba popraševati po bankah in pregledavati inžrebnih list. Večina Slovencev kupuje srečke pri Zadrúžni hranilnici, r. z. z o. z., ker jim je ta zavod najbližji.

Zadrúžna hranilnica, r. z. z o. z.

glavna razpečevalnica srečk državne razredne loterije
v Ljubljani, Sv. Petra cesta štey. 19.

pričelo preseljevanje prednikov tega plemena že v davnih stoletjih pred Kristusom. Ustavili so se najprej na zapadni indijski meji in od Indijcev so prevzeli nekatere izraze, ki so se ohranili v njihovem jeziku do današnjih dni. Ko so se koncem IV. stoletja po Kristusu pričeli navali Hunov in pozneje Madžarov proti zapadu, so odšli z njimi tudi cigani. Cigani so ostali dolgo v Perziji, od koder so se preselili v Sirijo, iz katere so se umaknili šele Turkom. V tem času se je veliko enotno plemo najbrž razdelilo v manjše skupine, ki so se preselile deloma na Kavkaz, deloma pa v Egipt. Nekateri cigani so ostali v Armeliji, kjer še zdaj bivajo potomci starih plemen. Koncem 11. stoletja so prišle manjše ciganske tolpe na Balkan in ob tem času se je pričelo zgodovinsko raziskovanje ciganov. Vse kaže, da cigani niso postali pastirski narod po svojem naravnem nagnenju, marveč so jih razmere same prisilile. Turki so jih pregnali iz stare bizantinske države. Mnogi cigani so prišli v Grčijo še pred padcem Carigrada in od tistega časa je v cigansčini tudi več besed grškega izvora. Kmalu so se pojavili cigani tudi v vseh evropskih državah, kjer so jih povsod preganjali in izpodirali. Francoski raziskovalec Forbin pravi, da je cigansčina sorodna z indijskimi narečji in da so bili stari cigani večinoma kotlarji in piskrovezi. Po njegovem mnenju so igrali stari cigani važno vlogo že kakih 4000 let pred Kristusom v Elamu, Haldeji, Perziji, Mali Aziji in Grčiji. Cigani so bili baje tudi prvi, ki so poznali bronasto orožje in orodje. V srednje-evropskih starih grobovih so našli raziskovalci bronaste sekire, o katerih domnevajo, da so cigankega izvora.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dober zagovornik.

Matevža je ugriznil trgovčev pes. Tožba za bolečinsko vsoto in odškodnino. Sodna obravnava. Po obravnavi sreča Matija Matevža. Prav potrl se je držal Matevž.

«No, kako se je zaključila obravnava, Matevž?»

«Človek ne bi verjel: moja tožba je bila zavrnjena. Trgovčev je imel tako izvrstnega zagovornika, da je dokazal, da sem jaz psa ugriznil.»

Škodljiva velikodušnost.

«Glej, ženska preluba, 8 dni nisem šel zvečer v gostilno, da sem ti kupil tale klobuk.»

«Tako, tako!» je vzkipek ženska. «Toliko zapraviš v enem tednu, zapraviljivec lahkomišeln! Da le vem! Nikoli več ne pojdeš v gostilno.»

Znamenje časa.

A: «Pojdi z menoj v kavarno!»

B: «Ne morem! Moja žena je šla na sprehod. Imava oba ene čevlje!»

Vojak na dopustu.

«Spim lahko sedaj v vsaki legi in na vsakem prostoru, samo v postelji ne. Spati v postelji ne znam več.»

Nesporazum.

Tonček (svojemu prijatelju): «Ti imaš dva brata, kaj ne?»

Jože: «Samo enega.»

Tonček: «Kako da to? Tvoja sestra je pa rekla, da ima dva...»

Urša in Neža.

Urša: «Pomisli, Neža, naš stari gospod župnik... Ali še ne veš?»

Neža: «Kaj je z gospodom? Ali je umrl?»

Urša: «O ne, pomisli, postal je kanonik!»

Neža: «O ti moj Bog, zdaj so še njega vzeli. Pa tako starega, kaj bo siromak začel pri kanonih?»

V šoli.

Gospod učitelj je govoril v šoli učencem o sedanjem, preteklem in prihodnjem času. Učenci so ga poslušali in mu odgovarjali na njegova vprašanja. Edino mali Tinče je dremal kakor običajno. Učitelj, to videč, je dejal: «Solnce sije, kateri čas je to?»

Tinček: «Topli čas, gospod učitelj.»

Nadomestilo.

Letoviščar: «Zdravnik mi je priporočal, naj vsak dan par ur žagam drva; ali je pri vas prilika za to?»

Gostilničar: «Drv žal nimamo! Toda če se hočete malo razgibat, imamo vsako jutro dvajset parov čevljev, ki jih je treba osnažiti...»

Nabavite si kolo
svetovnega slovesa

Peugeot

Nedosegliiva trpežnost

Naipreciznejša izdelava

Od 1000 Din naprej!

Zahtevajte cenik, gratis in franko,
in oglejte si zaloge pri samopro-
daji in glavni zalogi za vso
kraljevino:

Erik Breuil
Dunajska cesta 33, Ljubljana

ali pri enem izmed številnih pod-
zastopnikov v vseh večjih krajih.

Ni šlo lahko.

Vprašali so nekega pijanca, ki je zapil dve posestvi, kako je mogel to storiti.

«Ni šlo lahko,» je dejal, moral sem se res truditi, preden sem toliko zapil. Mnogokrat sem si zelo glavo pretresel, ko sem bil pijan.

Vajena je.

Tone: «Kako ste se počutili pri poletu z letalom?»

Urška: «Izvrstno!»

Tone: «Ali vas brnenje motorja ni motilo?»

Urška: «Ne preveč, saj sem že vajena takih glasov.»

Tone: «Kaj ste že kdaj letali?»

Urška: «Ne, toda moj mož vsako noč strahovito smrči...»

Odločen dušni pastir.

Vojni kurat pridiga vojakom: «Poboljšajte se! Kaj naj rečem drugega Bogu, ko me bo vprašal, kje so ovce, ki mi jih je izročil v varstvo, kakor to: Gospod, ti se motiš, jaz nisem pastir tvojih ovč, nego sem pasel samo svinje...»

V šoli.

Učiteljica hoče pokloniti revni učenki klobuk za njeno mater. Ker pa ne ve, ali otrokova mati nosi klobuk ali robec, jo vpraša: «Marica, ali nosi tvoja mati klobuk?»

Mala pa se junaško odreže: «Prosim, ne! Moja mati nosi samo 'Jutro' po hišah.»

Listnica uredništva

Predgrad pri Črnomlju. Dopisa nismo priobčili, ker je bil pisan s svinčnikom ter so ga morda tekom poštne odpreme tako zamazali, da nismo mogli vsega prečitati. Pišite razločno in s črnilom!

Šmiklavž nad Laškim. Dopis zelo nejasen!

MALI OGLASI

NAZNANILO.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem se preselil s ceste v Zdensko vas ter se tem potom priporočam cenjenim odjemalcem za nadaljnjo naklonjenost. Zagotavljam solidno in točno postrežbo.

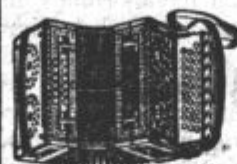
Breje Ivan, sedlar in tapetnik.

Lep smrekov les za celulozo

kupi P. Tome, V. G. Medvode, 135

Žimnice (modroce)

vrhne in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik. cvil in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Violine od 95 Din,
gramofoni od 345 Din,
ročne harmonike od
85 Din, mandoline od
136 Din, citre od
192 Din, gitare od
207 Din, lesena in
pločevinasta pihala,
tamburice itd. v prvovrstni kvaliteti, po izredno
nizkih cenah, direktno iz tovarniškega skladišča 8 dni na
ogled. Instrument, ki vam ne bi ugajal, vzamemo nazaj.
Velik ilustrovani cenik zaštonj.
Zahtevajte ga takoj od tvrdke: Skladišče

MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil, gramofonov in harmonik, MARIBOR št. 104-A

ŽIMA

za modroce, najboljša in najcenejša, pri

M. Masterl,

tovarna žime, Stražišče pri Kranju.

Kamenoseška Industrija

ustanovljena 1860.

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA, poleg glavnega kolodvora

Cerkvena častna dela: altariji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopaluice, stopnišča, in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele. Marmornati kamni za salone in elegantna stanovanja. Kameniti lijkali za kuhinje. 133

Priporoča se modna trgovina

„Pri nizki ceni“

IG. ŽARGI, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 3 in št. 11.

Najstarejša in vodilna tvrdka

ALFA-SEPARATOR d. d.

(A. Penić)

Zagreb, Gunduličeva ul. 63

Telefon št. 24-13

Priznana najboljša tovarna mlekarskih strojev in potrebščin, kakor: Originalnih Alfa-Separatorjev, Alfa-kant za transport mleka, Alfa brzoparilnih kotlov ter vseh mlekarskih potrebščin. Zahtevajte cenike! 103

Zastopstvo za Slovenijo:

Mlekarna Kristof

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 60.

POLJEDELCI!

Ne hodite bosi.

Obut človek izvrši mnogo več dela.

Stoji čvrsto. — Varuje noge.

Izdelujemo za Vas trajno elastično in ceno obutev.

Sposobna je za vsak posel. Na polju, ženi doma, otrokom za šolo.

Povsod in za vsakogar.

Moški in ženski **69** Din. Otroški vse številke **49** Din.

Adida